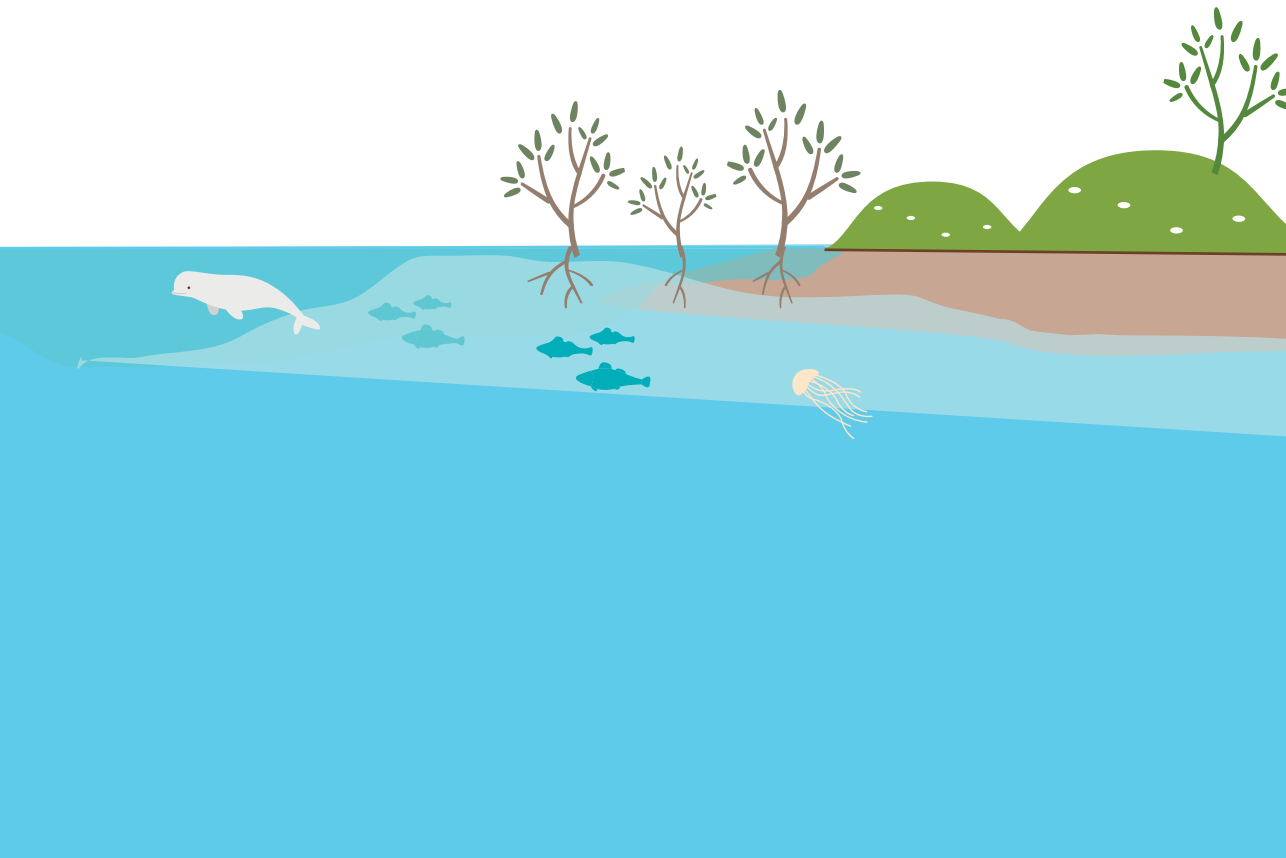

คู่มือ

การจัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพในท้องถิ่น

คู่มือการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

โครงการต้นแบบการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกัน
และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภูมิภาคประเทศไทย

(Sustainable Management Models for Local Government Organizations to
Ensure Biodiversity Protection and Utilization in Selected Eco-regions of
Thailand - SLBT)

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก

ISBN 978-616-7866-42-0

จัดทำโดย	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
จัดพิมพ์เมื่อ	ธันวาคม 2561
จำนวน	1,000 เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท สำนักพิมพ์ สี่ตะวัน จำกัด
พิมพ์ด้วย	กระดาษรีไซเคิล แบบถนอมสายตา
ออกแบบปกและรูปเล่ม	momfon@yahoo.com

คำนำ

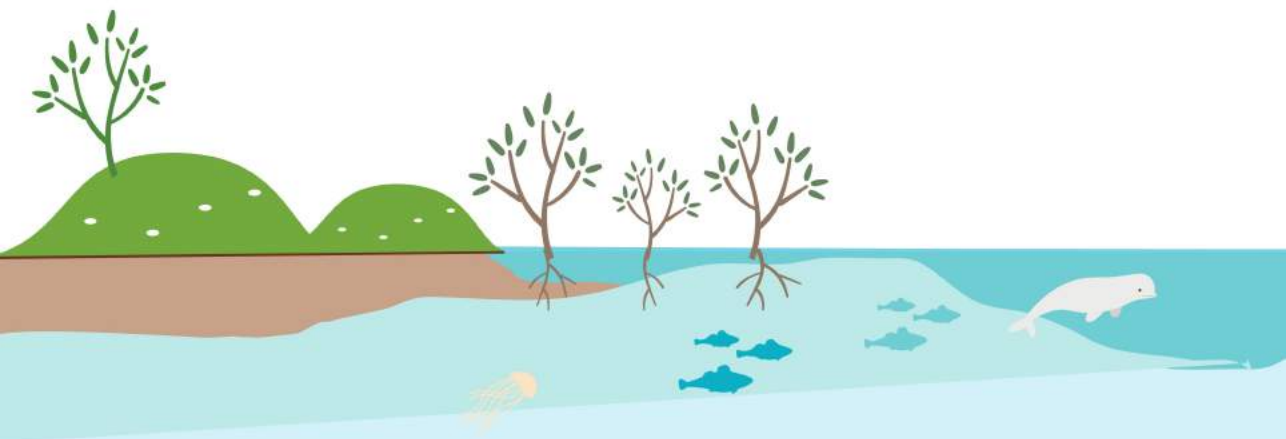
สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ร่วมมือกับสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก ให้ความสำคัญในการนำประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการบริหารงานจัดการพื้นที่ โดยมอบหมายให้สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เป็นผู้ดำเนินโครงการต้นแบบการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภูมิภาคของประเทศไทย พร้อมจัดทำคู่มือฉบับนี้เพื่อเป็นแนวทางให้กับ อปท. และหน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

คู่มือฉบับนี้ เกิดขึ้นจากความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น อปท. และภาคีเกี่ยวข้อง ในการศึกษาข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล และรับฟังความคิดเห็น แล้วนำมาพัฒนาเป็นคู่มือให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการใช้งาน โดยแสดงภาพรวม แนวทาง เครื่องมือดำเนินงาน การประยุกต์ใช้ดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้มีทางเลือกในการตัดสินใจในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

โครงการต้นแบบการเสริมสร้างศักยภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภูมิภาคของประเทศไทย (Sustainable Management Models for Local Government Organizations to Ensure Biodiversity Protection and Utilization in Selected Eco-regions of Thailand - SLBT) ดำเนินงานใน 2 พื้นที่ ได้แก่ (1) พื้นที่ดอนหอยหลอด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม และ (2) พื้นที่คังบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

โครงการฯ มีกิจกรรมสำคัญร่วมกับอปท. ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาจังหวัด การสำรวจและประเมินความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพที่เหมาะสมกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และการพัฒนาคู่มือการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

ผลจากการดำเนินงานได้มีการรวบรวมข้อมูล ชุดความรู้ และจัดทำคู่มือไปพร้อมๆ กับการเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

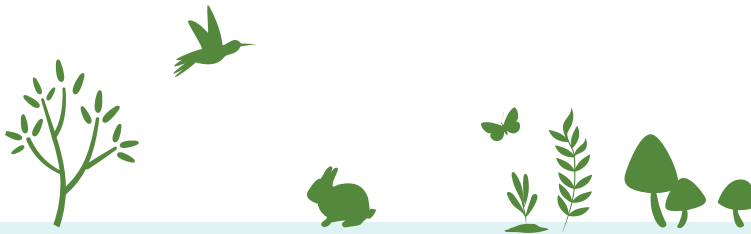

กลุ่มเป้าหมาย

คู่มือการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นฉบับนี้ พัฒนาขึ้นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ การวางแผนและพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

ขอบเขตเนื้อหา

คู่มือฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ **การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ที่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของ อปท.** การเชื่อมโยงเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นและงบประมาณ การใช้ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพประเมินและสะท้อนความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่และบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยแสดงวิธีการดำเนินงานและตัวอย่างกรณีการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วิธีการใช้คู่มือ

- 🌿 ศึกษาคู่มือตลอดทั้งเล่ม เพื่อให้เข้าใจภาพรวม
- 🌿 ทำความเข้าใจเนื้อหา ในส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 โดยละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ บทบาทของ อปท. การเชื่อมโยงเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น และดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ
- 🌿 เมื่อเข้าใจดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพแล้ว เลือกดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ พร้อมแนวทางการประยุกต์ใช้ในส่วนที่ 5 เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและดำเนินการที่เหมาะสมของท้องถิ่น
- 🌿 ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่แนะนำไว้ในส่วนที่ 6 รวมทั้งศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ
- 🌿 จัดลำดับความสำคัญของประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพและกำหนดกระบวนการในการวางแผนเข้าสู่ภารกิจของ อปท. และการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA)
- 🌿 ลงมือปฏิบัติการ พร้อมวางระบบรายงานผล และการติดตามประเมินผล ให้มีความเหมาะสม

สารในคู่มือ

คำนำ

วิธีการใช้คู่มือ

ส่วนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

1.1 ความหมายของความหลากหลายทางชีวภาพ	13
1.2 สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	16
1.3 นโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	19
1.4 แนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	23

ส่วนที่ 2 หน้าที่ของ อปท. ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

2.1 หน้าที่และอำนาจของ อปท.	29
2.2 บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง	31
2.3 ประโยชน์ที่ อปท. จะได้รับ	34

ส่วนที่ 3 การประเมินความสมบูรณ์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

3.1 ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น	42
3.2 การประเมินความสมบูรณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
ในท้องถิ่น	45

ส่วนที่ 4 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

4.1	กระบวนการจัดทำแผน	62
4.2	การปรับใช้ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ
ในแผนพัฒนาท้องถิ่น	64
4.3	การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ	67
4.4	การติดตามและประเมินผล	68
4.5	แหล่งงบประมาณ	70

ส่วนที่ 5 แนวปฏิบัติที่ดีการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

5.1	หลักการและแนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
ของอปท.	76
5.2	กรณีตัวอย่างด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
ในท้องถิ่น	84

ส่วนที่ 6 กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

6.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	107
6.2	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	115

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

1. ความรู้เกี่ยวกับ ความหลากหลาย ทางชีวภาพ

...ความหมายของความหลากหลาย
ทางชีวภาพ อาจไม่ถ่วงน้ำหนักต่อความเข้าใจ
แต่เราสามารถแปลความหมายให้
เป็นกิจกรรมสำคัญของท้องถิ่น
เพื่อช่วยกันรักษาความหลากหลาย
ทางชีวภาพให้เกิดความยั่งยืนได้...

1.1 ความหมายของความหลากหลายทางชีวภาพ

การที่สิ่งมีชีวิตบนโลกมีความแตกต่างกันทางด้านสิ่งมีชีวิต หรือเรียกว่ามีความหลากหลายทางชีวภาพนั่นเอง ทั้งนี้ เพราะมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการด้านต่างๆ ทำให้สิ่งมีชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมที่แตกต่างกัน

ความหลากหลายทางชีวภาพ มาจากคำว่า **Biodiversity** หรือ **Biological Diversity**

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ให้ความหมายของความหลากหลายทางชีวภาพไว้ว่า “การมีสิ่งมีชีวิตนานาชนิด นานาพันธุ์ ในระบบนิเวศอันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ซึ่งมีมากมายและแตกต่างกันทั่วโลก หรือ การที่มีชนิดพันธุ์ (Species) สายพันธุ์ (Genetic) และระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่แตกต่างหลากหลายบนโลก” จากความหมายข้างต้น สามารถจำแนกเป็นประเด็นได้ดังนี้

ความหลากหลาย
ของชนิดพันธุ์

หมายถึง พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ หลากหลายชนิด
รอบตัวเรา

ความหลากหลาย
ในพันธุกรรม

อาจมองไม่เห็นชัดเจน แต่พิจารณาได้จากประชากรของชนิดพันธุ์ใดๆ แต่ละตัว แต่ละต้น ของพืช สัตว์ จุลินทรีย์ มีความแตกต่างหลากหลายจากวิวัฒนาการ ให้สามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อม ความต้านทานต่อโรคใหม่ๆ ได้ และอยู่รอดเมื่อมีความเสี่ยงในสถานการณ์ต่างๆ

ความหลากหลาย
ในระบบนิเวศ

หมายถึง ความแตกต่างในที่อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่กลุ่มสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ด้วยกัน และรวมกันเป็นหน่วยหนึ่งของระบบ เช่น ป่าผสมผลัดใบ ป่าดิบชื้น ป่าชายเลน ชายหาด ทะเลสาบ แนวปะการัง เป็นต้น ซึ่งจะทำหน้าที่ของระบบนั้นๆ แตกต่างกันไป หรืออีกนัยหนึ่งให้ “บริการทางสิ่งแวดล้อม” (Environmental Service) ต่างกันด้วย อาทิ เช่น ป่าไม้ทำหน้าที่ดูดซับน้ำ ไม่ให้เกิดน้ำท่วมและการพังทลายของดิน ส่วนป่าชายเลนทำหน้าที่เก็บตะกอนไม่ให้ไปทับถมจนบริเวณปากอ่าวตื้นเขิน ตลอดจนป้องกันกััดเซาะบริเวณชายฝั่งจากกระแสน้ำและคลื่นด้วย

ความหลากหลายทางชีวภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านความมั่นคง ด้านอาหาร สุขอนามัย วิธีการดำรงชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงชะลอการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเก็บและดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ จึงเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ระบบในธรรมชาติสามารถดำรงอยู่ได้ ภายใต้สภาพการณ์ของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ความหลากหลายทางชีวภาพมีความสำคัญต่อมนุษย์ ทั้งการดำรงชีวิตให้แก่มนุษย์ ด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค การอำนวยความสะดวกสบาย นันทนาการ และการคงอยู่ของสิ่งมีชีวิต ตามทฤษฎีที่สองของ Ronald Fisher การเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตเป็นปฏิกริยาโดยตรงต่ออัตราการวิวัฒนาการ ตลอดจนมีความสำคัญยิ่งต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมโดยรวม ความหลากหลายทางชีวภาพยังช่วยให้โลกใบนี้มีบรรยากาศ มีดิน มีน้ำ มีอุณหภูมิ และความชื้นอย่างที่เป็นอยู่ให้ได้นานที่สุด สำหรับมนุษย์เราเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ได้ประโยชน์อย่างมากมายมหาศาล โดยต้องอาศัยสิ่งมีชีวิตด้วยกันเพื่อการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์ต่างๆ จึงใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในทุกด้านเพื่อความอยู่รอด ทั้งใช้ประโยชน์ด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัย และยังใช้มากกว่าสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ ในการอำนวยความสะดวกสบาย ความบันเทิงและอื่นๆ อย่างหาขอบเขตมิได้ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552)

1.2 สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเทศไทย ได้รับการจัดลำดับให้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพระดับชนิดพันธุ์และพันธุกรรมในระดับสูง ด้วยมีพื้นที่ป่าไม้และเทือกเขาอันเป็นรอยต่อกับพื้นที่ข้างเคียง และเชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำโขง อ่าวไทย และทะเลอันดามัน

ความหลากหลายทางชีวภาพ กระจัดกระจายอยู่ตามถิ่นอาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งทางบกและทางน้ำ มีพรรณไม้ที่ศึกษาแล้วประมาณ 20,000 ชนิด และพันธุ์สัตว์ ประมาณ 12,000 ชนิด ส่วนจุลินทรีย์นั้นยังรู้จักกันไม่มาก นักวิชาการคาดคะเนว่า น่าจะมีสิ่งมีชีวิตมากมาย อาจมีถึง 100,000 ชนิด ที่ยังไม่ได้มีการนำมาศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลกันอย่างจริงจัง และอาจมีจำนวนไม่น้อยที่มีคุณค่าทางด้านพันธุกรรม สามารถนำมาพัฒนาเป็นยาและอาหาร และผลิตภัณฑ์เคมีอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ได้

จำนวนชนิดพันธุ์สำคัญที่พบในประเทศ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์กรมหาชน), 2560

ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติของประเทศถูกภัยคุกคามอย่างต่อเนื่อง จากการใช้ประโยชน์มากเกินไป มีการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย การนำพันธุ์ต่างถิ่นเข้ามา การขยายตัวและการพัฒนาเมือง การลักลอบล่าสัตว์และเก็บของป่า การถมดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ และภาวะมลพิษ จากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ มีผลทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งสูญพันธุ์ไปแล้ว และอยู่ในภาวะที่ถูกคุกคาม นอกจากนี้ ยังมีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและความเพลิดเพลิน แต่ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นประเภทรุกราน อาจมีการแพร่พันธุ์เร็วและเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ผักตบชวา ไมยราบยักษ์ หอยเชอรี่ และปลาซีกเกอร์ เป็นต้น

การที่ความหลากหลายทางชีวภาพถูกทำลายและลดลงต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่สำคัญ จึงต้องให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและควบคุมกิจกรรมของมนุษย์ เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

• การลดพื้นที่แหล่งที่อยู่อาศัย

• การแบ่งแยกพื้นที่

• มลพิษ ขยะ น้ำเสีย

• การแทนที่ชนิดพันธุ์ท้องถิ่น

• การใช้ประโยชน์มากเกินไป

• การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1.3 นโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเทศไทยมีนโยบายรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืน

ปัจจุบัน นโยบายและแผนสำคัญๆ ของประเทศ ได้เน้นปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่ อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน คำนึงถึงขีดจำกัด และศักยภาพในการฟื้นตัวของแต่ละพื้นที่ เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนา สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง หลังจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อม และการพัฒนา ในปี พ.ศ. 2535 ณ กรุงริโอเดจาเนโร ประเทศบราซิล ส่งผลให้ มีการบรรจุเรื่องการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงแผนและนโยบายอื่นๆ ตามมา

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

SDGs เป็นวาระการพัฒนาที่คำนึงถึงมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปด้วยกัน ทั้งส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างระมัดระวัง ลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อม และยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ โดยให้ความสำคัญต่อการลดช่องว่างการพัฒนาการใช้เศรษฐกิจสีเขียวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เกี่ยวข้องกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง ได้แก่ เป้าหมายที่ 2, 4, 6, 11, 12, 13, 14 และ 15

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD)

CBD เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่มุ่งให้ประเทศต่างๆ อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม 13, 14 และ 15

อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Convention)

อนุสัญญานี้ เป็นความตกลงระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อรับรู้และรองรับความสำคัญพื้นฐานของพื้นที่ชุ่มน้ำในเชิงหน้าที่ทางนิเวศ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ตลอดจนคุณค่าทางนันทนาการ เป็นกรอบการทำงานสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และยับยั้งการสูญหายของพื้นที่ชุ่มน้ำในโลก

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ประเทศไทยได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติไว้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศ “**ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**” ซึ่งมียุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ และมียุทธศาสตร์ที่ 5 ซึ่งมุ่งยกระดับความสามารถในการป้องกันผลกระทบ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ ปรับตัวไปสู่รูปแบบของการผลิตและการบริโภคที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญในการจัดการและฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง ทะเล และชายฝั่งอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดการมลพิษ ขยะ น้ำเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัด

โครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม นอกจากนี้ ยังมีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ที่ 6 ซึ่งให้ความสำคัญต่อการบริหารงานแบบบูรณาการทั้งเชิงประเด็น ภารกิจ และพื้นที่ การเปิดกว้างส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การจัดการและฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง ทะเล และชายฝั่งอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดการมลพิษ ขยะ น้ำเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม นอกจากนี้ ยังมีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ที่ 6 ซึ่งให้ความสำคัญต่อการบริหารงานแบบบูรณาการทั้งเชิงประเด็น ภารกิจ และพื้นที่ การเปิดกว้างส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

รวมถึงได้กำหนดตัวชี้วัดด้านความหลากหลายทางชีวภาพ คือ จำนวนชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตด้านความหลากหลายทางชีวภาพและชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะภัยคุกคามหรือใกล้สูญพันธุ์

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ได้จัดทำแผนไว้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะ 5 ปี ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560-2564 มีวิสัยทัศน์ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและเป็นธรรม มี

สิ่งแวดล้อมที่ดี และมุ่งสู่การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและเป็นธรรม และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน

แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2558-2564

ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ไว้ในแผนแม่บทฯ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และมีเป้าหมายให้ประชาชนมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องปรองดองกับธรรมชาติ โดยรัฐบาลและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ถ้อยแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ย้ำการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยมีนโยบายปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพการฟื้นตัว สร้างโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและแบ่งปันประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.4 แนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถดำเนินการได้ในหลายแนวทางและแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนทั้งทางตรงและทางอ้อม

การให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

การให้ความรู้เป็นการปลูกจิตสำนึกของประชาชนในชุมชนให้มีความรักท้องถิ่น เข้าใจถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถช่วยกันดูแลรักษาความหลากหลายทางชีวภาพให้ยั่งยืนได้ ซึ่งการปลูกจิตสำนึกทำได้หลายวิธี เช่น การรณรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม การฝึกอบรมแนวทางการอนุรักษ์ธรรมชาติ รวมถึงการจัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือของรัฐ ประชาชน ประชาสังคม และภาคธุรกิจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เป็นต้น

การอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

การป้องกันการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพไม่ให้อะไรมีชีวิตถูกรุกรานจนสูญพันธุ์ไป อาศัยกลไกการคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น หรือชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ การจัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ การทดแทนระบบนิเวศเดิมที่ถูกทำลายลงไป เช่น การสร้าง

แนวปะการังเทียม การปลูกป่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการลดภาวะมลพิษที่จะส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการดำเนินมาตรการในการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน นอกจากนี้ หน่วยงานรัฐสามารถออกกฎหมายคุ้มครองหรือมีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมดูแลความหลากหลายทางชีวภาพในระดับต่างๆ เพื่อไม่ให้พืชหรือสัตว์สายพันธุ์ดังกล่าวถูกทำลายให้สูญพันธุ์ไปได้

การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

มนุษย์นำทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้ประโยชน์หลากหลายรูปแบบทั้งในการดำรงชีวิต เช่น ยารักษาโรค อาหาร การเกษตร เป็นต้น โดยการนำข้อดีของพันธุ์พืชแต่ละสายพันธุ์มาคัดเลือกคุณสมบัติที่ดี เพื่อพัฒนาให้ได้พันธุ์พืชที่ดี มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ ด้านการแพทย์นำความรู้ด้านสมุนไพรมาพัฒนาเป็นยาสมุนไพร ด้านอุตสาหกรรม ได้มีการนำพืชและสัตว์มาใช้ประโยชน์อย่างมากมาย เช่น การใช้เส้นใยพืชและสัตว์มาใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ การนำพืชน้ำมันมาใช้ในอุตสาหกรรมเชื้อเพลิง หรือการนำจุลินทรีย์มาใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น

ถ้ามีการนำทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้ประโยชน์ โดยขาดการป้องกันดูแลหรือทดแทน จะส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการเลือกใช้อย่างเหมาะสม เนื่องจากสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถสูญเสียนหรือหมดไปจากแหล่งที่อยู่อาศัยในระบบนิเวศได้ หากมีการบุกรุกหรือการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศนั้นอย่างไม่เหมาะสม

การพัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

แนวทางในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผสมผสานให้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากท้องถิ่น นอกจากนี้ ผลจากการศึกษาวิจัยและการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพจะทำให้ทราบถึงสถานะเพื่อจัดทำแผนในการควบคุม ดูแล รวมถึงวางแผนการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างเหมาะสมและสมดุลต่อไป

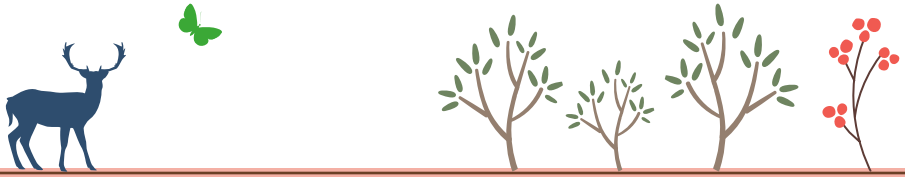
ปัจจุบันการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ยังคำนึงถึงการปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยท้าทายใหม่สำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะสายพันธุ์และระบบนิเวศซึ่งอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึงการดูแลรักษาทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างสมดุล ดำเนินงานแบบผสมผสานตั้งแต่การให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรักและเห็นความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ การควบคุมและอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาควบคู่กันไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพ การส่งเสริมและการทดแทน เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายและระบบนิเวศ ตลอดจนควรมีการติดตามประเมิน เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. หน้าที่ของ อปท.
ในการจัดการ
ความหลากหลายทางชีวภาพ

...อปท. มีอำนาจและหน้าที่ในการดูแล

และจัดทำบริการสาธารณะ:

ตามหลักการกระจายอำนาจ

และการพัฒนาที่ยั่งยืน

หนึ่งในเรื่องสำคัญต่อการจัดการ

ความหลากหลายทางชีวภาพ....

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานการปกครองที่เกิดขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจของรัฐ ให้สามารถจัดการปัญหาในพื้นที่ของตนเองได้ โดยคำนึงถึงการเข้าใจ เข้าถึงความต้องการ และความรวดเร็วในการตอบสนอง และบริการประชาชน ซึ่งมีความเป็นอิสระในการเป็นผู้ให้บริการประชาชน บริการสาธารณประโยชน์ในท้องถิ่นของตน

2.1 หน้าที่และอำนาจของ อปท.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 250 มีเจตนารมณ์สำคัญให้ อปท. มีหน้าที่และอำนาจในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมการจัดการตามหลักการกระจายอำนาจ ได้แก่

- การจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ
- การจัดการศึกษาทุกระดับ (รัฐ เอกชน อปท.)
- การสาธารณสุข
- การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
- การอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทั้งนี้ ตามขอบเขตหน้าที่ของ อปท. ที่ต้องจัดทำและอาจจัดทำไว้ถึง 61 บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของประชากรทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิด เด็กและเยาวชน วัยทำงาน และผู้สูงอายุ

สำหรับ อปท. ถือเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ต้องทำ ดังนี้

...รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย ความมั่นคงแห่งชาติ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด...

หน้าที่ในการทำให้สิทธิของประชาชนเป็นสิ่งที่จับต้องได้

- รัฐต้องคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยต้องสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักการกระจายอำนาจในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าในทางใด
- รัฐต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และถ้าเกิดผลกระทบขึ้น รัฐต้องเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมโดยไม่ชักช้า หากการดำเนินการต่างๆ ของรัฐนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบสุข วิถีชีวิต สุขภาพของประชาชน ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม
- รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องนั้น เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ การจัดการ การคุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่ตามกฎหมายของ อปท. ที่ต้องส่งเสริม สนับสนุน และดูแลความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

ด้วย อปท. มีความใกล้ชิดกับประชาชน จึงเข้าถึง เข้าใจ และรับรู้สภาพปัญหาในพื้นที่ของตนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น บทบาทและศักยภาพของ อปท. จะมีส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันให้เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมาก

2.2 บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล และ อปท. รูปแบบพิเศษ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพตามที่กฎหมายจัดตั้งกำหนด และตามที่ภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เช่น การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอย การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสะอาดของถนนหนทาง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีความเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผล เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม และเป็นผู้ใกล้ชิดกับทรัพยากร

อปท. เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่น และมีอิสระในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับขนาดพื้นที่ และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการบำรุงรักษา ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน

หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดหรือพื้นที่ต่างๆ มีบทบาทหน้าที่เป็นฝ่ายกำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติการกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตลอดจนร่วมจัดทำแผนพัฒนาในระดับต่างๆ รวมถึงกำกับ ฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินผล บูรณาการการแก้ไขปัญหา และรายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด พัฒนาองค์ความรู้ พร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการ สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค เป็นต้น

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายปกครองในด้านการกำกับ ดูแล ป้องกัน ควบคุมภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งยังรักษาความสงบสุข ความเรียบร้อยในสังคมให้กับประชาชนในพื้นที่ในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้ ยังรับเรื่องราวเรียนของประชาชนขึ้นร้องต่อผู้ว่าราชการและนายอำเภอ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันสถานการณ์

องค์กรชุมชน กลุ่มอนุรักษ์ หรือกลุ่มแกนนำชุมชน มีบทบาทสนับสนุนงานสื่อสาร เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ นโยบาย ข้อมูล ข่าวสารและกิจกรรมให้กับ อบต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเฝ้าระวัง ดำเนินการด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับภูมิโนเวคและบริบทของพื้นที่ เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เป็นต้น

เครือข่ายความร่วมมือ การประสานงานความร่วมมือระหว่าง อบต. ทั้งการทำงานเชิงพื้นที่ และเครือข่ายความร่วมมือเชิงประเด็น จะมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารและประสานงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้ การสนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นพลังสร้างสรรค์ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบ

ผู้ประกอบการในท้องถิ่น อาทิ ร้านอาหาร ที่พัก รถและเรือเช่า ถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในด้านการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมให้สามารถใช้ประโยชน์และจัดการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน ทั้งวิธีการทางตรงและทางอ้อม

สถานศึกษาและโรงเรียน เป็นหน่วยงานให้บริการทางการศึกษา ซึ่งมีการสื่อสาร การสร้างการเรียนรู้ สร้างความตระหนักให้กับชุมชน ในด้านการศึกษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้บริการแก่ชุมชน และผู้สนใจทั่วไป สามารถศึกษาข้อมูลโดยภาพรวมก่อนการศึกษาธรรมชาติในพื้นที่จริง เช่น โรงเรียนบ้านด่านโจ ป่าบ้านด่านโจ ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และโรงเรียนบ้านสามขา ป่าแม่จางฝั่งซ้าย อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เป็นต้น

ผู้ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรงโดยใช้เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นต้น และทางอ้อม เช่น การสกัดสารเคมีจากพืชในป่า ซึ่งการนำทรัพยากรธรรมชาติออกมาใช้ประโยชน์จำเป็นต้องสร้างความสมดุลไปพร้อมกันด้วย จึงจะเกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

2.3 ประโยชน์ที่ อปท. จะได้รับ

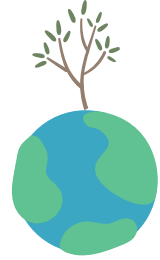
ประโยชน์ที่ อปท. จะได้รับหลังจากการบรรจุนความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเด็นการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา แม้ไม่ได้ปรากฏชัดเจนในการหยิบยกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพขึ้นมาดำเนินการโดยตรงหรือชัดเจน แต่หลายกิจกรรมมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงและส่งผลดีต่อสิ่งมีชีวิตโดยรวมของท้องถิ่น

หาก อปท. มีการบรรจุนความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้เกิดประโยชน์ในหลายประการ อาทิ

- **เกิดประโยชน์สู่ต่อประชาชนโดยรวม** ชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับการดำรงชีพจากการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและการดำรงชีพจากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน ประชาชนได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ
- **เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ** โดยมีหลักฐานแสดงการบรรจุนเนื้อหาสาระประเด็นการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เห็นเจตนารมณ์วิสัยทัศน์และภารกิจของผู้บริหารและท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญและแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ อปท. และประเทศไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- **มีประสิทธิภาพ คุ่มค่าในเชิงภารกิจ และเท่าทันต่อสถานการณ์** แสดงถึงความก้าวหน้าและความทันสมัยสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติในด้านสิ่งแวดล้อมของ สหประชาชาติประเทศและความจำเป็นของท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการ ตลอดจนระบบของแผนพัฒนาจะช่วยให้มีการประเมินผล การปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

- **มีฐานข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาของท้องถิ่น** ต้องมีการรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ เป็นระยะ เพื่อทบทวนข้อมูลให้เท่าทันสถานการณ์ การวิเคราะห์ ศักยภาพ เพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในมิติ ต่างๆ ในปัจจุบัน และกำหนดประเด็นในการพัฒนาในระยะต่อไป

ทั้งนี้ ประเด็นด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพยัง มีความท้าทายต่อ อปท. ในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ด้วยฐานทรัพยากรธรรมชาติลดลงและเสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้ประโยชน์เกินกว่าศักยภาพ ในการฟื้นตัวของระบบนิเวศ รongรับได้ในระยะเวลาอันสั้น จึงต้องอาศัยระยะเวลาและความ ร่วมมือเป็นอย่างมาก ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และมีความ ท้าทายอีกหลายประการ จึงต้องพึงระวังลดปัญหาความ ขัดแย้ง ข้อพิพาทระดับพื้นที่ และความเหลื่อมล้ำภายในกันเองด้วย

นอกจากนี้ อปท. ยังสามารถปรับใช้ดัชนีชี้วัดความหลากหลาย ทางชีวภาพ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดและดัชนีชี้วัดความหลากหลายทาง ชีวภาพสำหรับ อปท. ได้ให้ความสำคัญต่อการนำแนวคิดและตัวชี้วัด ที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของ

ท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน เพื่อเป็นแบบอย่างและกระตุ้นให้เกิดการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยท้องถิ่นที่จะนำไปปรับใช้จะได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ หลายประการ

- **สามารถกำหนดแนวนโยบายและแนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น** ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากคู่มือฉบับนี้ จะช่วยทำให้ อบท. สามารถนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ โครงการหรือแนวทางการพัฒนาพื้นที่ตามแนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ สร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกกลุ่ม เป็นแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ และมีความทันสมัยสอดคล้องกับนโยบายและความจำเป็นที่ท้องถิ่นต้องดำเนินการ

- **พัฒนาศักยภาพการทำงานของท้องถิ่น** ดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับ อบท. มีแนวคิดที่ครอบคลุมและทันสมัย ถูกต้องตามหลักวิชาการในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และเมื่อบุคลากรของท้องถิ่นได้ทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว จะเห็นแนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และยกระดับกระบวนการทำงาน เก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นและหลักฐานผลการดำเนินงาน วางแผนการตัดสินใจบนฐานของข้อมูล การดำเนินงาน การประเมินผลผลิต และผลลัพธ์
- **ทราบระดับการจัดการความหลากหลายของท้องถิ่น** ดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับ อบท. เป็นการประเมินการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพที่จะช่วยสะท้อนระดับการพัฒนาของตนเอง และนำไปปรับปรุงให้เกิดการพัฒนาที่ชัดเจนและดีขึ้นได้ในอนาคต

- **ช่วยพัฒนาระบบข้อมูลและการติดตามประเมินผล** การสะท้อนข้อมูลการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้เห็นระดับการพัฒนาของท้องถิ่น จำเป็นต้องมีการรวบรวมข้อมูลการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในองค์ประกอบต่างๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลส่งเสริมการดำเนินงานใหม่ ขับเคลื่อนนโยบายให้ต่อยอดความพยายามด้านการอนุรักษ์เพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย โดยนำมาตรวจสอบประเมินความก้าวหน้าเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลที่ผ่านมา

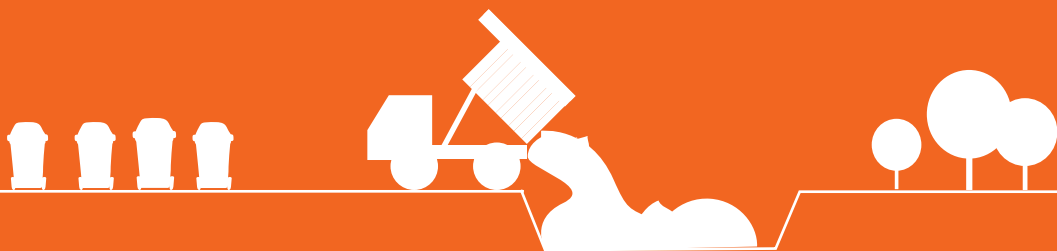

- **ขยายเครือข่ายความร่วมมือการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น** ท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นและต้องการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง ก่อให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้ รับรู้ และดำเนินการบูรณาการปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพร่วมกับอปท. อื่นๆ หรือร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ มากขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสการขยายเครือข่ายให้กว้างขวางมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นการยกระดับและพัฒนาศักยภาพเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่นต้นแบบที่ดีแก่อปท. อื่นๆ ต่อไป

3. การประเมินความสมบูรณ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ ในท้องถิ่น

...เดี๋ยวมือช่วยประเมิณ
และสะท้อนการเปลี่ยนแปลง
ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
อันมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนา
ที่ชัดเจนและดีขึ้น...

การประเมินความสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพโดยใช้ตัวชี้วัด ได้ถูกหยิบยกขึ้นมา ในประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพครั้งที่ 10 (COP-10) ในช่วงปี ค.ศ. 2010 เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นนำมาเป็นเครื่องมือในการประเมินความก้าวหน้าด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในเมือง

การประเมินความหลากหลายทางชีวภาพได้เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของความหลากหลายทางชีวภาพ ...เพื่อให้ทราบถึงการบรรลุความสำเร็จที่กำหนดไว้ คือ ภายใน ค.ศ. 2010 ลดอัตราการสูญเสียมความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีนัยสำคัญในระดับทั่วโลก ภูมิภาค และชาติ อันเป็นการก่อกองแก่การลดระดับความยากจนและเพื่อประโยชน์ของทุกชีวิตบนผืนโลก.... โดยหน่วยงานต่างๆ ได้มีการพัฒนาและปรับใช้ดัชนีตัวชี้วัด ซึ่งแตกต่างกันไปตามระบบนิเวศของพื้นที่ (การประชุมสมัชชาภาคี อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพครั้งที่ 10, 2010)

สำหรับดัชนีตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ มาจากคำหลักที่นำมาผสมผสานกัน ซึ่งคนทั่วไปอาจไม่คุ้นเคยมากนัก ทั้งนี้ สามารถอธิบายความหมายให้เข้าใจร่วมกันได้ในเบื้องต้น ดังนี้

ดัชนี (Index)

หมายถึง ค่าทางสถิติที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เราสนใจ เช่น ดัชนีปริมาณ ดัชนีมูลค่า เป็นต้น

ตัวชี้วัด (Indicator)

หมายถึง ตัววัดหรือคุณค่าที่ให้แก่อะไรสิ่งหนึ่งที่กำลังคาดหวังไว้ โดยอาจพิจารณาจากหน่วยวัดเป็นตัวเลขที่นับได้จริง และต้องสื่อถึงเป้าหมายในการปฏิบัติงานสำคัญ เพื่อสร้างความชัดเจนในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

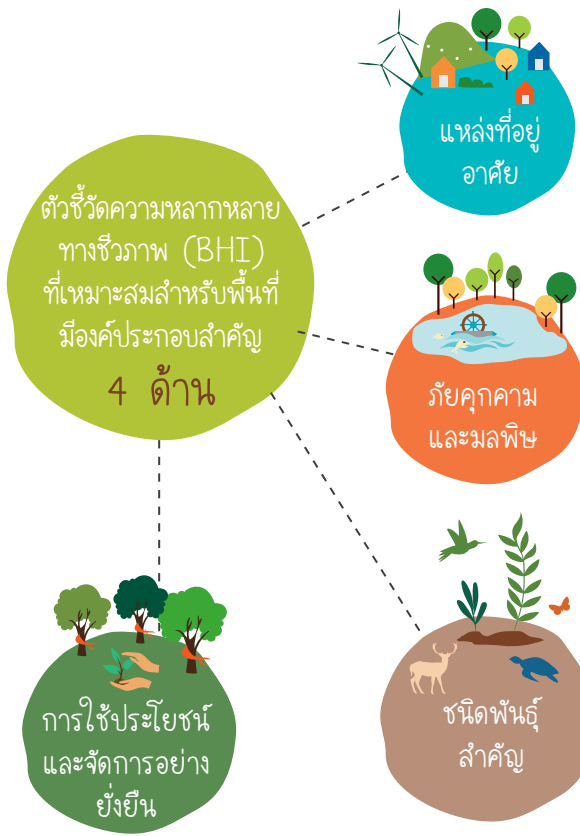
3.1 ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

ดัชนีตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Health Index: BHI) ถือเป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นมา เพื่อปรับใช้ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การเข้าถึงทรัพยากรอย่างเป็นธรรม และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันและยุติธรรม

ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ จึงเป็นเครื่องมือช่วยประเมิน และช่วยสะท้อนการเปลี่ยนแปลงด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ อันมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาที่ชัดเจนและยั่งยืน

การพัฒนาดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับท้องถิ่น ได้มีการศึกษารวบรวมข้อมูลการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงาน จนมีความเหมาะสมกับพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งได้ยึดกรอบตามแนวคิด PSR ซึ่งช่วยให้เกิดการมองอย่างรอบด้าน ทั้งด้านแรงกดดันและภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (P-Pressure) ด้านสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (S-State) และพิจารณากิจกรรมและโครงการที่ริเริ่มและดำเนินงานเพื่อตอบสนอง (R-Response) การอนุรักษ์ ป้องกันผลกระทบ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงกฎกติกาในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

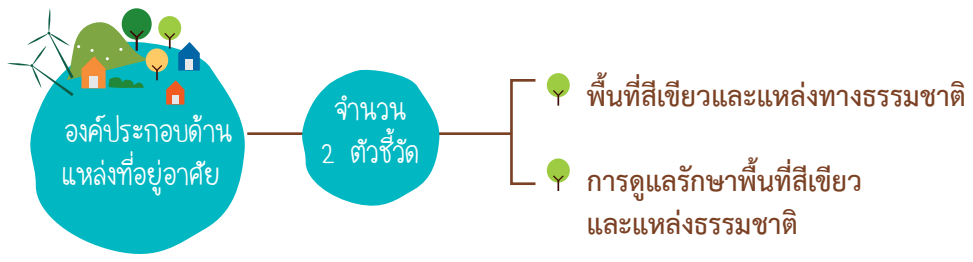
มีพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ และกิจกรรมการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวอย่างครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

แหล่งน้ำผิวดินมีคุณภาพของแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน พื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน มีการควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน และการดำเนินงานด้านป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

มีชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์ที่มีคุณค่าของท้องถิ่น และมีการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น

มีกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพที่ก่อให้เกิดรายได้ มีภูมิกติกา ในการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น ท้องถิ่นมีภาคีความร่วมมือดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่น และการจัดสรรงบประมาณด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ (BHI) มีตัวชี้วัดตามองค์ประกอบต่างๆ รวมจำนวน 12 ตัวชี้วัด โดยจำแนกรายองค์ประกอบ ได้ดังนี้

องค์ประกอบด้าน
ภัยคุกคามและ
มลพิษ

จำนวน
4 ตัวชี้วัด

- คุณภาพของแหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- พื้นที่เกษตรอินทรีย์
- การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน
- ป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

ชนิดพันธุ์
สำคัญ

จำนวน
2 ตัวชี้วัด

- ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น
- การอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น

การใช้ประโยชน์
และจัดการอย่าง
ยั่งยืน

จำนวน
4 ตัวชี้วัด

- กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพที่ก่อให้เกิดรายได้
- กฎกติกาการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น
- ภาคีความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่น
- งบประมาณท้องถิ่น

ด้วยสภาพธรรมชาติของบริบทในแต่ละพื้นที่ ย่อมมีความแตกต่างกันไปในหลายองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งผู้ที่จะเข้าใจบริบทพื้นที่ของท้องถิ่นนั้นได้ดีที่สุดก็คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ซึ่งการกำหนดตัวชี้วัดประจำท้องถิ่น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันหารือ ออกแบบเสนอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อกำหนดตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพประจำท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องและตรงตามบริบทของท้องถิ่นอย่างถูกต้อง

3.2 การประเมินความสมบูรณ์ ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

การประเมินความสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถปรับใช้ดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพให้เหมาะสมกับระบบนิเวศของพื้นที่ สถานการณ์ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อประเมินความก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลง แกไขสถานภาพต่างๆ ให้ดีขึ้น ตลอดจนการดำเนินงานได้ตามหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องของ อปท. ด้วย

เกณฑ์การประเมินและให้คะแนนดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพรวม จำนวน 12 ตัว กำหนดให้ตัวชี้วัดแต่ละตัวมีความสำคัญเท่ากัน มีค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบมีค่าเท่าๆ กัน

- ค่าน้ำหนัก ทุกตัวชี้วัดมีค่าน้ำหนักเท่ากันหมด คือ 5 ทั้งองค์ประกอบ ด้านแหล่งที่อยู่อาศัย ภัยคุกคามและมลพิษ ด้านชนิดพันธุ์สำคัญ และด้านการใช้ประโยชน์และการจัดการอย่างยั่งยืน
- ค่าคะแนน แต่ละตัวชี้วัดมีค่าระดับคะแนน คือ 0-3
- การคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

$$1) \frac{\text{ค่าคะแนนที่ได้} \times \text{น้ำหนักคะแนน}}{\text{น้ำหนักรวมแต่ละองค์ประกอบ}}$$

$$2) \frac{\text{ค่าคะแนนรวมทุกองค์ประกอบ}}{\text{จำนวนรวมองค์ประกอบ}}$$

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินด้วยตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	คะแนน	เกณฑ์
 องค์ประกอบที่ 1 แหล่งที่อยู่อาศัย		
<p> สัดส่วนพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติต่อพื้นที่</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มีพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติน้อยกว่าร้อยละ 1 ของพื้นที่ • มีพื้นที่สีเขียวร้อยละ 1-15 ของพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ อปท. • มีพื้นที่สีเขียวร้อยละ 16-30 ของพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ อปท. • มีพื้นที่สีเขียวมากกว่าร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ อปท.
<p> การดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่มีการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ • มีการดำเนินงานการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติบางพื้นที่ • มีการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ • มีการดำเนินงานการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อย 4 ปีขึ้นไป)
 องค์ประกอบที่ 2 ภัยคุกคามและมลพิษ		
<p> คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน</p>	<p>0</p> <p>1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินเสื่อมโทรมและเป็นสาเหตุให้สิ่งมีชีวิต (ปลา หอย สาหร่าย และแพลงก์ตอน) ที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำเสียชีวิต • น้ำมีความสกปรก มีสีเทาหรือดำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 (ไม่ใช่สีตามธรรมชาติของแหล่งน้ำนั้น) มีกลิ่นเหม็นอย่างชัดเจน หรือพบสัตว์ตัวบ่งชี้ประเภทหนอนแดง รึ้นน้ำจืด หรือไส้เดือนน้ำ มีจำนวนโดดเด่นกว่าสัตว์ตัวบ่งชี้ประเภทอื่น

ตัวชี้วัด	คะแนน	เกณฑ์
 องค์ประกอบที่ 2 ภัยคุกคามและมลพิษ		
	<p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำมีกลิ่นเหม็นหรือมีความสกปรกเล็กน้อย อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 หรือพบสัตว์ตัวบ่งชี้ประเภทแมลงหนอนปลอกน้ำไม่อยู่ในปลอก กุ้งฝอย หอยฝาเดียว และหอยกาบ มีจำนวนโดดเด่นกว่าสัตว์ตัวบ่งชี้ประเภทอื่น • แหล่งน้ำผิวดินมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 ของกรมควบคุมมลพิษ หรือพบสัตว์ตัวบ่งชี้ประเภทแมลงชีปะขาว แมลงเกาะหิน แมลงหนอนปลอกน้ำอาศัยอยู่ในปลอก แมลงข้างกรามโต กุ้งน้ำตก แมลงปอเข็ม หรือแมลงปอ มีจำนวนโดดเด่นกว่าสัตว์ตัวบ่งชี้ประเภทอื่น
<p> สัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่มีการดำเนินการแปลงเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม • มีการดำเนินการแปลงเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบางพื้นที่ • มีการดำเนินการแปลงเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมกระจายในพื้นที่ที่รับผิดชอบ • มีการดำเนินการแปลงเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อย 4 ปีขึ้นไป)
<p> การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและไม่สามารถควบคุมความรุนแรงได้ • มีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน สถานการณ์รุนแรง แต่ยังสามารถควบคุมได้ • มีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน แต่สถานการณ์ส่งผลกระทบต่อ • ไม่พบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานในพื้นที่

ตัวชี้วัด	คะแนน	เกณฑ์
-----------	-------	-------

องค์ประกอบที่ 2 ภัยคุกคามและมลพิษ

<p>มีการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ</p>	0	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ
	1	<ul style="list-style-type: none"> มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ในบางพื้นที่ที่รับผิดชอบ
	2	<ul style="list-style-type: none"> มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบ
	3	<ul style="list-style-type: none"> มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบ และมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 3 ชนิดพันธุ์สำคัญ

<p>ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น</p>	0	<ul style="list-style-type: none"> ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นสูญหายไปแล้วจากพื้นที่
	1	<ul style="list-style-type: none"> ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นลดจำนวนลงอย่างชัดเจน
	2	<ul style="list-style-type: none"> ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นลดจำนวนลงในสถานการณ์ที่ควบคุมได้
	3	<ul style="list-style-type: none"> ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นมีจำนวนเพิ่มขึ้น
<p>การอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น</p>	0	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น
	1	<ul style="list-style-type: none"> มีการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นบางชนิด
	2	<ul style="list-style-type: none"> มีการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นครอบคลุมทุกชนิด
	3	<ul style="list-style-type: none"> มีการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นครอบคลุมทุกชนิดและมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด	คะแนน	เกณฑ์
 องค์ประกอบที่ 4 การใช้ประโยชน์และจัดการอย่างยั่งยืน		
<p> กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพที่ก่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่า</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่มีการดำเนินกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรทางชีวภาพที่ก่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่าต่อชุมชนท้องถิ่น • มีการดำเนินกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรทางชีวภาพที่ก่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่าต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างน้อย 1 กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ • มีการดำเนินกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรทางชีวภาพที่ก่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่าต่อชุมชนท้องถิ่นมากกว่า 1 กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์และมีการบริหารจัดการที่ดี • มีการดำเนินกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรทางชีวภาพที่ก่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่าต่อชุมชนท้องถิ่นต่อชุมชนท้องถิ่นมากกว่า 1 กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์และมีการบริหารจัดการที่ดีทำให้เกิดความยั่งยืน
<p> กฎกติกาการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่มีกฎกติกาการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น • มีกฎกติกาการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติและเพิ่มพูนความสมบูรณ์ของธรรมชาติในท้องถิ่น • มีกฎกติกาการใช้ประโยชน์และควบคุมให้แหล่งธรรมชาติในท้องถิ่นเกิดความสมดุล • มีกฎกติกาการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติให้เกิดความสมดุล ใช้ประโยชน์พร้อมเพิ่มพูนความสมบูรณ์ของธรรมชาติในท้องถิ่น
<p> สัดส่วนงบประมาณท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติน้อยกว่าร้อยละ 1 • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติร้อยละ 1-3 • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าร้อยละ 3

การแปรผลคะแนน โดยได้แบ่งค่าดัชนีออกเป็น 5 ช่วงชั้น ได้แก่ ควรปรับปรุง พอใช้ ปานกลาง ดี และดีมาก ดังนี้

ค่าดัชนี	ระดับผลการประเมิน
4.21-5.00	ดีมาก
3.41-4.20	ดี
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	พอใช้
1.00-1.80	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินด้วยตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	ความหมาย/ความสำคัญ
 <p>องค์ประกอบที่ 1 แหล่งที่อยู่อาศัย</p>	
<p>สัดส่วนพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติต่อพื้นที่</p>	<p>พื้นที่สีเขียว หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติและพื้นที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งเป็นแหล่งรวมของความหลากหลายทางชีวภาพ และมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนเรา การบริการจากระบบนิเวศ (Ecosystem Service) ที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ในขณะที่พื้นที่สีเขียวของเมืองเป็นพื้นที่ที่ปกคลุมด้วยไม้ยืนต้นและพืชพรรณที่หลากหลาย มีการดูแลรักษาให้สมบูรณ์ ร่มรื่น เอื้อต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของคน รวมถึงการเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งนี้ ประเภทของพื้นที่สีเขียว ได้แบ่งเป็น 5 ประเภทหลักคือ</p>

องค์ประกอบที่ 1 แหล่งที่อยู่อาศัย

1. พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศที่โล่งตามธรรมชาติ พรุ ภูเขา ป่าไม้ตามธรรมชาติ แหล่งน้ำ คู คลอง และทะเลสาบ
2. พื้นที่สีเขียวเพื่อบริการชุมชน ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามกีฬา กลางแจ้ง สนามเด็กเล่น ลานกลางเมือง และสวนพฤกษศาสตร์
3. พื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นที่สีเขียวในหน่วยงานราชการ พื้นที่สีเขียวในอาคารบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงแรม ห้างสรรพสินค้า พื้นที่สีเขียวในสถาบันการศึกษาและศาสนสถาน
4. พื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจร เช่น พื้นที่แนวถนน เกาะกลางถนน ทางเดิน แนวถอยร่นริมแม่น้ำ และทางรถไฟ
5. พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ พื้นที่เกษตรต่างๆ เช่น สวนไม้ผล นาข้าว พืชไร่ เป็นต้น และแหล่งน้ำ เช่น บ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น

จากค่านิยามที่กำหนดให้พื้นที่สีเขียว 5 รวมทั้งพื้นที่ตามธรรมชาติและพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงพื้นที่แหล่งน้ำและพื้นที่เกษตรต่างๆ จึงกำหนดคะแนนสูงสุดสำหรับพื้นที่สีเขียวไว้ที่ร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมด

$$\frac{\text{พื้นที่สีเขียวทั้งหมด} \times 100}{\text{พื้นที่ทั้งหมดของ อปท.}}$$

การดูแลรักษาพื้นที่
สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ

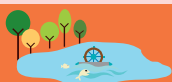
การดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของ อปท. ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ โดยพิจารณาจากการทำงานด้านการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ และมีแนวทางดำเนินการ เช่น สำรวจและเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่

องค์ประกอบที่ 1 แหล่งที่อยู่อาศัย

การสำรวจพื้นที่สีเขียวและต้นไม้ในพื้นที่ จัดทำทะเบียนต้นไม้ การจัดทำข้อตกลงการใช้ป่าชุมชน การอนุรักษ์พันธุ์พืชหายาก การปลูกป่าทดแทนเมื่อใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์พืชสมุนไพร ตั้งกลุ่มอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ และการดูแลปรับปรุงสวนสาธารณะ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 ภัยคุกคามและมลพิษ

คุณภาพน้ำ

คุณภาพน้ำ เป็นตัวบ่งบอกถึงความสมบูรณ์ของแหล่งที่อยู่ใต้น้ำ ทั้งนี้ เนื่องจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติเป็นที่รองรับของน้ำเสีย ทั้งจากชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งแต่ละ อบต. ควรจะต้องมีการจัดการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เพื่อควบคุมและรักษาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ และมีความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน รวมถึงอนุรักษ์ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

พื้นที่เกษตรกรรม
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การเกษตร หรือการเกษตรกรรม หมายถึง การเพาะปลูกพืชต่างๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์และการประมง โดยมีพืชและสัตว์เป็นองค์ประกอบหลักสำคัญของการทำการเกษตร ด้วยการปฏิบัติกับที่ดินเพื่อให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่สามารถเพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

ดังนั้น เกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม การรักษาสมดุลของธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีระบบการจัดการระบบนิเวศตามธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการสร้างมลพิษในสภาพแวดล้อม มุ่งใช้อินทรีย์วัตถุ การพึ่งพาตนเอง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย สามารถนำไปสู่การยกระดับสินค้าและบริการให้ได้การรับรองมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 2 ภัยคุกคามและมลพิษ

การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น หมายถึง ชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ที่ไม่เคยปรากฏในระบบนิเวศหนึ่งมาก่อน แต่ได้ถูกนำเข้ามาหรือเข้ามาโดยวิธีใดๆ จากถิ่นอื่น โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทไม่รุกราน ประเภทนี้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม การประมง ปศุสัตว์ โดยนำมาปลูกหรือเพาะเลี้ยงจนกลายเป็นพืช สัตว์เศรษฐกิจ และอีกประเภทคือ ประเภทรุกราน ซึ่งแพร่พันธุ์รวดเร็ว เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายมาตรการและระบบการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมาก หาก อปท. ให้ความสำคัญและตระหนักต่อภัยคุกคาม มีความพยายามในการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง อาทิ การป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ตลอดจนมีการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังการรุกรานของสิ่งมีชีวิตต่างถิ่น ที่แสดงถึงความทันสมัยสอดคล้องกับนโยบายและความจำเป็นที่ท้องถิ่นต้องดำเนินการ

การป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

ภัยธรรมชาติ หมายถึง ภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ แบ่งเป็น 8 ประเภท ได้แก่ (1) วัตภัย (2) อุทกภัย (3) ความแห้งแล้ง (4) พายุฝนฟ้าคะนอง (5) คลื่นพายุซัดฝั่ง (6) แผ่นดินไหว (7) แผ่นดินถล่ม (8) ไฟป่า และ (9) สึนามิ

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังส่งผลให้ภัยธรรมชาติมีความรุนแรงและมีความถี่ของการเกิดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่จะสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งก่อนระยะเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดย อปท. ควรมีการประเมินความเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ จัดทำแผนรับมือภัยธรรมชาติ ทั้งแผนป้องกันและลดผลกระทบ แผนงานรับมือเมื่อเกิดภัยธรรมชาติและแผนงานฟื้นฟูบูรณะหลังจากเกิดภัยธรรมชาติ รวมถึงการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน

องค์ประกอบที่ 3 ชนิดพันธุ์สำคัญ

ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น

ชนิดพันธุ์หายาก หรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่า คือ ชนิดพันธุ์ที่มีอยู่ในพื้นที่หนึ่งๆ ในท้องถิ่น มีความโดดเด่นเฉพาะถิ่น และมีคุณค่าต่อการบริโภคใช้สอยหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น

ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นนั้นๆ อาจมีจำนวนและปริมาณที่น้อยลง จนหาได้ยาก หรือมีโอกาสพบได้ไม่มากนัก ดังนั้น จึงควรมีการอนุรักษ์ พันธุ์ให้ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นไม่สูญหายไปจากพื้นที่ให้เกิดการสงวนรักษา คุ้มครอง ป้องกัน และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 4 การใช้ประโยชน์และจัดการอย่างยั่งยืน

กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติชีวภาพที่ก่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่า

การดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุง ดัดแปลงให้เกิดเป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ได้ก่อให้เกิดมูลค่าและคุณค่าเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์ เช่น ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคอาหาร เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น เป็นแหล่งประกอบอาชีพ และหารายได้ การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และด้านนิเวศวิทยา เช่น ช่วยป้องกันการพังทลายของดิน ช่วยรักษาต้นน้ำลำธาร ป้องกันน้ำท่วม เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นประโยชน์ได้ใช้ประโยชน์

องค์ประกอบที่ 4 การใช้ประโยชน์และจัดการอย่างยั่งยืน

กฎกติกาการใช้ประโยชน์
จากแหล่งธรรมชาติใน
ท้องถิ่น

หมายถึง การมีกฎ ระเบียบ กติกา หรือข้อตกลงที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการควบคุมดูแลรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตที่อาจถูกทำลายได้ ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติจะต้องเป็นไปและสัมพันธ์กับขีดความสามารถในการรองรับการดำรงอยู่และการเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ของระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ ให้เกิดการใช้อย่างชาญฉลาด ใช้ให้น้อย เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ได้ยาวนาน เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ใช้ได้ยาวนาน เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการเข้าถึงและการแบ่งปันการใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึง ด้วยการอนุรักษ์ใช้อย่างยั่งยืน

ภาคีความร่วมมือด้านการ
อนุรักษ์ทรัพยากรของ
ท้องถิ่น

หมายถึง กลุ่มอนุรักษ์ สื่อมวลชน ชุมชน และผู้ใช้ทรัพยากรที่มีเป้าหมายร่วมกัน มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่นในพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายการอนุรักษ์ หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด โดยใช้ให้น้อย เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ได้ยาวนาน เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้ง ต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง

ทั้งนี้ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบเป็นกระบวนการสำคัญ โดยอาจมีกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน ด้าน

องค์ประกอบที่ 4 การใช้ประโยชน์และจัดการอย่างยั่งยืน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องตามหลักวิชา การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย การจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน ชมรม สมาคม เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ตลอดจนการกำหนดนโยบายและวางแผนทางของรัฐบาล ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติ

สัดส่วนงบประมาณ
ท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์

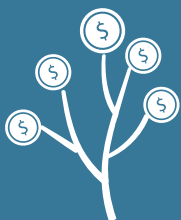
งบประมาณท้องถิ่นในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน การให้การศึกษแก่สาธารณชน การเพิ่มสมรรถนะให้แก่ บุคลากรที่ทำงานด้านการอนุรักษ์ และการผลิตบุคลากรเพื่อการวิจัยและการให้การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มเติม เป็นความจำเป็นซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นได้ และสร้างเสริมให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ตัวอย่างการประเมินดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพท้องถิ่นในพื้นที่ตำบล A

องค์ประกอบ	คะแนน	ตัวชี้วัด
แหล่งที่อยู่อาศัย	3 3	1. สัดส่วนพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติต่อพื้นที่ในท้องถิ่น 2. กิจกรรมการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ
ภัยคุกคาม	1 2 1 1	3. คุณภาพของแหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 4. สัดส่วนพื้นที่เกษตรอินทรีย์ 5. การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน 6. มีการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ
ชนิดพันธุ์สำคัญ และมลพิษ	3 2	7. จำนวนชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์ อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น 8. กิจกรรมการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์ อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น
การใช้ประโยชน์ และการจัดการ อย่างยั่งยืน	3 2 2 2	9. มีกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ ที่ก่อให้เกิดรายได้ 10. กฎกติกาการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น 11. ภาวคึความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่น 12. สัดส่วนงบประมาณท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์

4. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อการจัดการ ความหลากหลายทางชีวภาพ

...เมื่อความหลากหลายทางชีวภาพ
เกี่ยวข้องกับปากท้อง
และความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น
จึงต้องประสานและร่วมจัดการ
ให้เกิดความสมบูรณ์ของพื้นที่...

การจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาของ อปท. ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนมุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น อปท. จะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์หรือแผนงานผ่าน "แผนพัฒนา" ในอนาคต และแปลงมาสู่การปฏิบัติ

แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ อปท. ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ เชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่สัมพันธ์กับฐานข้อมูล ซึ่งจะส่งผลเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกันได้เพื่อนำมาตัดสินใจ กำหนดเป็นแนวทางดำเนินงานและบริหารงานของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุดต่อไป

ตามระเบียบว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 กำหนดว่า “แผนพัฒนา” หมายถึงแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความหมายของแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี ไว้ว่า “แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี” หมายถึง แผนพัฒนาของ อปท. ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน ซึ่งกำหนดเป็นแผนงานโครงการพัฒนาสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี มีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า และรวมถึงเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนได้ด้วย

4.1 กระบวนการจัดทำแผน

แผนพัฒนาท้องถิ่น จะก้าวข้ามการเป็นแผนพัฒนาของ อปท. ไปสู่การเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น จึงควรเป็นแผนที่ตอบโจทย์ความต้องการ ที่ต้องเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เกิดการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดี ตลอดจนเกิดความยั่งยืนในการพัฒนานั้นๆ ซึ่งต้องมีเนื้องานสำคัญใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

การรวบรวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน

อปท. และชุมชนร่วมกันทบทวนและแลกเปลี่ยนข้อมูลและสถานการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนา โดยอย่างน้อยต้องประกอบให้เห็นการวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยอาจใช้เครื่องมือแผนผังภาพรวมพื้นที่ร่วมในการจัดทำให้เห็นภาพที่ชัดเจน อาทิ ระบุแหล่งธรรมชาติ แหล่งกำเนิดมลพิษที่เกี่ยวข้อง การใช้ประโยชน์ การพัฒนาและความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดประเด็นพัฒนาของท้องถิ่น อปท. และชุมชน ร่วมกันแลกเปลี่ยนและร่วมวิเคราะห์สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านศักยภาพ ให้เห็นต้นทุนการพัฒนา สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความต้องการในการพัฒนาหรือยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน โดยนำมากำหนดเป็นประเด็นการพัฒนาด้วยการระบุและจัดลำดับความสำคัญของ “ประเด็นการพัฒนา” เสนอเป็นโครงการต่อที่ประชุมประชาคมท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนา คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดประชุมจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาด้วยข้อมูลภาพรวมและนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยดำเนินการวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ความต้องการในพื้นที่ นำมากำหนดเป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบกับข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานต่างๆ มาพิจารณาให้สอดคล้องประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การตัดสินใจอนุมัติแผนเพื่อดำเนินการ หลังจากนั้นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมเป็นแนวทางและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอให้สภาองค์กรบริหารท้องถิ่นให้ความเห็นชอบแล้วให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติและประกาศในแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

4.2 การปรับใช้ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

อปท. สามารถนำกรอบแนวคิดและดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับท้องถิ่นนี้ ไปปรับใช้ในการวางกรอบนโยบายในแผนพัฒนาของท้องถิ่นได้ โดยความร่วมมือจากคนในชุมชน ภาคี และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการใช้ประโยชน์ของความหลากหลายทางชีวภาพ และองค์ประกอบต่างๆ อย่างยั่งยืน รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันและยุติธรรม อันเกิดจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมต่างชนิดกันในรูปแบบต่างๆ

โดยมีความเชื่อมโยงของการปรับใช้ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดังแผนภาพ

1) **ศึกษาแนวคิด ตัวชี้วัด และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง** ผู้บริหารและบุคลากรของ อปท. และท้องถิ่น ควรศึกษาและทำความเข้าใจกรอบแนวคิดและดัชนีตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับท้องถิ่น ศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมา ในด้านทิศทางการพัฒนา และความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงและบูรณาการดัชนีตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ เข้าสู่การปฏิบัติงานของ อปท.

2) **วิเคราะห์เชื่อมโยงดัชนีตัวชี้วัดกับงานที่มีอยู่** อปท. อาจมอบหมายให้มีคณะทำงาน เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พร้อมศึกษาดัชนีตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ วิเคราะห์เชื่อมโยงประเด็น ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เข้ากับสถานการณ์ ความต้องการ บริบทของพื้นที่ เข้ากับโครงการต่างๆ ของท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมแล้วให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้เลย ทั้งยังเป็นการไม่เพิ่มภาระงานให้กับ อปท. แต่ได้ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น

3) **คัดเลือกองค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพที่สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของท้องถิ่น** ดำเนินการโดยการจัดประชุมคัดเลือกองค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพ ที่สอดคล้องสถานการณ์ ความต้องการ และศักยภาพของท้องถิ่น จากการประเมินดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพท้องถิ่นในพื้นที่ (ส่วนที่ 3) โดยควรเป็นองค์ประกอบที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องหรือริเริ่มขึ้นใหม่ก็ได้ที่แสดงถึงความพยายามปรับปรุงพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมร่วมกัน มีเป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ครอบคลุมตัวชี้วัด สามารถบูรณาการเข้าสู่ระบบประเมิน LPA ของท้องถิ่นต่อไป

4) กำหนดนโยบายและตั้งเป้าหมายการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนา ขั้นตอนนี้ ถือว่ามีความสำคัญอีกขั้นตอนที่ท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการตั้งเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายจังหวัด และยุทธศาสตร์ประเทศ สภาพปัญหา สถานการณ์ในพื้นที่ และความต้องการของประชาชน ประกาศเป็นแนวคิดการดำเนินงานให้องค์กรทราบ ในการนำดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้โดยทั่วถึงกัน ตลอดจนการประกาศเป็นนโยบายของผู้บริหาร อปท. ในการให้ความสำคัญ ความชัดเจน และความมั่นใจในการทำงานแก่บุคลากรในองค์กรต่อไป

5) ดำเนินงานตามแนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพที่เหมาะสม เมื่อมีประกาศจากผู้บริหาร อปท. โดยชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับโครงการและกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ของท้องถิ่นแล้ว สามารถใช้กรอบดัชนีชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน การพิจารณาสอดแทรก เชื่อมโยงกระบวนการทำงานของ อปท. ให้เข้ากับเกณฑ์ตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพที่ตั้งไว้ โดยอาจเริ่มต้นจากดัชนีชี้วัดขั้นต้นหรือเริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อให้การดำเนินการง่ายขึ้น ในการปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล ซึ่งต้องไม่เป็นภาระของ อปท. มากจนเกินไป

6) การประเมินผลและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ เน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และผลที่จะได้รับ ซึ่งจำเป็นต้องทราบผลการดำเนินงานทั้งระบบ โดยอาศัยการติดตามและประเมินผล การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันถึงผลของการดำเนินการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนเป็นข้อมูลไว้ตรวจสอบย้อนหลัง ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในระยะปีต่อไป

4.3 การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

ประเด็นการพัฒนาที่มีความเหมาะสมจะถูกนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนท้องถิ่นนั้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับในกระบวนการการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมาจากการพิจารณาจากความเป็นไปได้ในแง่มุมต่างๆ ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น ผู้รับประโยชน์ ผลกระทบทางลบ ศักยภาพของท้องถิ่น ภาวความพร้อม และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้ ประเด็นที่ถูกพิจารณาว่าเหมาะสมในการพัฒนาข้างต้นไว้นั้น ไม่ควรขัดกับกฎหมาย ระเบียบ และประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

หลังจากนั้น นำประเด็นการพัฒนาที่มีความเหมาะสม นำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ปี กำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการ ตัวชี้วัดของผลผลิต/โครงการ ค่าเป้าหมาย ความก้าวหน้าของเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ แผนงาน และผลผลิต/โครงการ พร้อมกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบและสนับสนุน

4.4 การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลกลไกการทำงาน มาตรฐานและกระบวนการจัดการกิจกรรมต่างๆ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เช่น จำนวนโครงการที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนด จำนวนกฎข้อบังคับที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้มีผลบังคับต่อการกำกับดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชีวภาพอย่างจริงจังและเป็นธรรม และจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น ส่วนตัวชี้วัดผล ส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ก่อนและหลังการดำเนินงานเพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัด ส่วนตัวชี้วัดกระบวนการ จะมุ่งไปสู่การวัดวิธีการหรือมาตรการที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิดริเริ่มได้ เช่น การจัดการกิจกรรมการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์คลอง การอบรมชุมชนริมคลองเกี่ยวกับการบำบัดน้ำทิ้ง การฝึกอบรมผู้ประกอบการด้านการเก็บรักษาและการใช้สารอันตราย เป็นต้น

โดยทั่วไป ตัวชี้วัดมีประโยชน์ในการติดตามและประเมินผล ซึ่งทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของ อปท. สามารถทราบถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จของการดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ในการสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจร่วมกันถึงสิ่งที่องค์กรต้องการและต้องทำได้อย่างชัดเจน และยังสามารถนำไปสู่การกำหนดแนวคิดริเริ่มที่เหมาะสมด้วย

ในการวัดผลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ จะมุ่งเน้นดูผลที่ได้จริงที่เกิดขึ้น ว่าคืออะไร ค่าใช้จ่ายเท่าไร เวลาเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ประชาชนหรือราชการได้ประโยชน์อย่างไร วัดผลได้หรือไม่ หรือวัดได้เท่าไร และส่งผลกระทบนำไปสู่นาคต่ออย่างไร

ทั้งนี้ แนวทางการพิจารณาการติดตามประเมินยุทธศาสตร์เพื่อ
ความสอดคล้องแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีของ อปท. ได้กำหนดเกณฑ์ที่ควร
ได้ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ใน 3 ประเด็น รวม 100 คะแนน
ได้แก่

- 🌿 ข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ อปท. (20 คะแนน)
- 🌿 สภาพการณ์และศักยภาพ (15 คะแนน)
- 🌿 ยุทธศาสตร์ (65 คะแนน)

4.5 แหล่งงบประมาณ

งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง แผนงานสำหรับประมาณการด้านรายรับและรายจ่ายแสดงในรูปตัวเลขจำนวนเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดระยะเวลาเป็น ปีงบประมาณ คือ ระยะเวลาตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไปและให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น ทั้งนี้ รายรับของ อปท. ประกอบด้วย รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจำแนกเป็น 6 หมวด ดังนี้

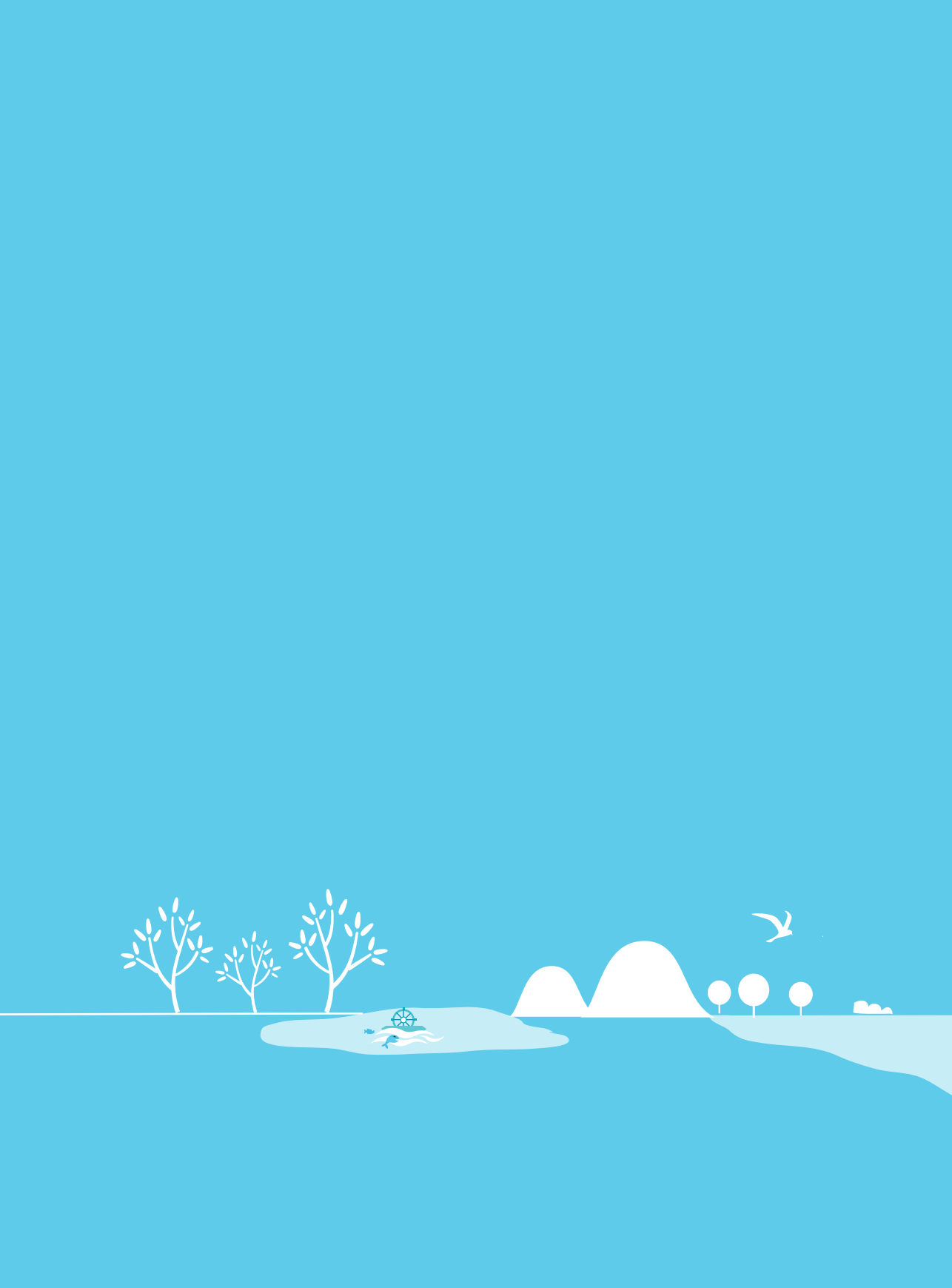

หมวดเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนทั่วไปเป็นเงินที่รัฐบาล จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจที่จะเลือกดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และภารกิจถ่ายโอนตามหลักเกณฑ์

สำหรับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์เฉพาะตามที่รัฐบาล กำหนดหรือตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะจำกัดดุลยพินิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้เงิน

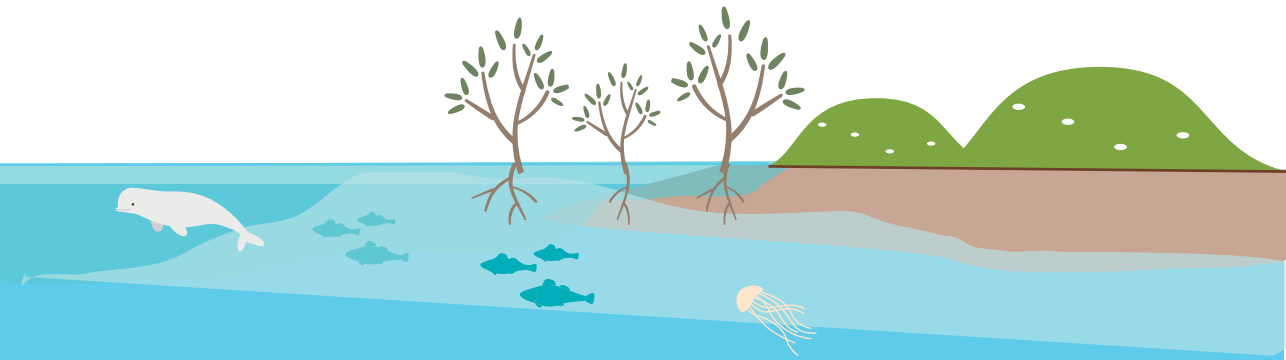
ทั้งนี้ ความสามารถขององค์กรในการมีทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการบริหารงานและการจัดบริการสาธารณะตามที่ประชาชนต้องการ ภายในรอบปีงบประมาณของ อปท. โดยทั่วไปมักจะประเมินจาก ดุลงบประมาณ การพึ่งพารายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และระดับเงิน สะสม หาก อปท. มีดุลงบประมาณในระดับที่ดี มีทรัพยากรเพียงพอ สำหรับความต้องการงบประมาณในช่วงเวลาหนึ่งๆ หรือมีระดับ เงินสะสมเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายเพื่อรับมือเหตุฉุกเฉินต่างๆ ย่อม เชื่อได้ว่าความต้องการของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะในระดับ พื้นฐานจะได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ

5. แนวปฏิบัติที่ดี การจัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพในท้องถิ่น

...การจัดการความหลากหลาย
ทางชีวภาพ สามารถดำเนินการได้
หลากหลายวิธีและมีรูปแบบ
การจัดการที่แตกต่างไปตามบริบท
ของพื้นที่...

การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี และมีรูปแบบการจัดการที่แตกต่างไปตามบริบทของพื้นที่ โดยต้องศึกษาและนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการ ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กำหนดเป็นโครงการ หรือกิจกรรมย่อยๆ ของ อปท.

มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่นในภูมิภาคต่างๆ ได้ขับเคลื่อนการจัดการการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การคุ้มครองและฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัย 2) การลดภัยคุกคามและมลพิษ 3) การอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สำคัญ และ 4) การใช้ประโยชน์และการจัดการอย่างยั่งยืน

การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

5.1 หลักการและแนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ถือเป็นกิจกรรมบริการสาธารณะตามอำนาจ และหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน และนโยบายการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวทางการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจ การกำกับ ดูแล และ ช่วยให้การดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ในการบริหารยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะขั้นตอนการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ ซึ่งต้องมีการจัดทำรายละเอียดและดำเนิน แนวคิดริเริ่มต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ยุทธศาสตร์

หลักการและแนวทางสำคัญในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงมี 4 ประการ คือ 1) การคุ้มครองและฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัย 2) การลดภัยคุกคามและมลพิษ 3) การอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สำคัญ และ 4) การใช้ประโยชน์และการจัดการอย่างยั่งยืน ซึ่งมีหลักการและแนวทางการจัดการ ดังนี้

1) การคุ้มครองและฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัย

แหล่งที่อยู่อาศัย เป็นพื้นที่ทางระบบนิเวศวิทยาหรือสิ่งแวดล้อม เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ พืช หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร หลบภัยจากศัตรู ผสมพันธุ์ และวางไข่ เป็นต้น ซึ่งพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ เป็นทั้งพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น และพื้นที่ธรรมชาติ เป็นแหล่งที่อยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิต รวมถึงการบริการจากระบบนิเวศ (Ecosystem Service) ที่พึ่งพากันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

ทั้งนี้ พื้นที่สีเขียวของท้องถิ่น เป็นพื้นที่ที่ปกคลุมด้วยไม้ยืนต้นและพืชพรรณที่หลากหลาย โดยมีการดูแลรักษาให้สมบูรณ์ ร่มรื่น เอื้อต่อสภาพแวดล้อมและ

ระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการพักผ่อนหย่อนใจ

แนวทางการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ เพื่อดำเนินกิจกรรมการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและแหล่งธรรมชาติ ดังนี้

- 🌿 **วางแผนพัฒนา** สำหรับพื้นที่และการจัดทำผังเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และพฤติกรรมคนในสังคมนั้น เช่น กำหนดทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม และออกแบบแผนและผังให้ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เป็นต้น
- 🌿 **ดูแลรักษา** พื้นที่สีเขียวและภูมิทัศน์เมือง เช่น ซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานหรืออุปกรณ์ที่ชำรุด ตัดแต่งต้นไม้พื้นหญ้าให้มีความสวยงามเป็นระเบียบ
- 🌿 **พัฒนาพื้นที่ว่างเปล่า** ให้เป็นพื้นที่สีเขียว รวมถึงปรับปรุงพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่เดิมให้มีความสมบูรณ์ เช่น สวนสาธารณะ และแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น
- 🌿 **สร้างความตระหนัก** ถึงความสำคัญของพื้นที่สีเขียว เช่น ใช้มาตรการจูงใจ มาตรการทางกฎหมาย ควบคู่กับการรณรงค์สร้างจิตสำนึก การประกาศเกียรติคุณยกย่องแก่ชุมชน องค์กร หรือบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว เป็นต้น
- 🌿 **สร้างเสริมการมีส่วนร่วม** ของชุมชนต่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เช่น การแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อภูมิทัศน์เมือง เป็นต้น
- 🌿 **สำรวจและจัดทำฐานข้อมูล** เพื่อบันทึกและดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง การติดตามและเฝ้าระวังในพื้นที่และชนิดพันธุ์ต่างๆ เช่น การสำรวจพื้นที่สีเขียวและต้นไม้ในพื้นที่ และจัดทำทะเบียนต้นไม้ เป็นต้น

แนวทางการคุ้มครองและฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นพื้นที่สีเขียวหรือแหล่งธรรมชาติที่ดี จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยลดมลภาวะต่างๆ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมน่าอยู่

2) การลดภัยคุกคามและมลพิษ

ภัยคุกคาม เป็นสิ่งที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งหนึ่งในด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งด้าน โดยอาจเกิดจากธรรมชาติหรือบุคคล อาจจะทำให้ตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เช่นเดียวกับ มลพิษ ซึ่งเป็นพิษที่เกิดจากความสกปรกของสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสียจากขยะ เป็นมลพิษทางน้ำ และอากาศสกปรกจากท่อไอเสียรถยนต์ เรียกมลพิษทางอากาศ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมีภัยคุกคามและมลพิษในประเด็นที่มีความสำคัญในท้องถิ่น คุณภาพน้ำ พื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และภัยธรรมชาติ เป็นต้น

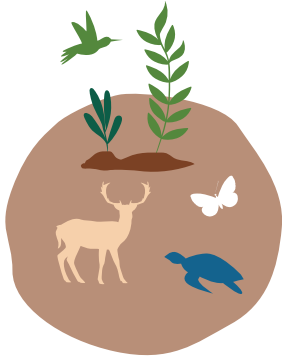
ปัญหาด้านการลดภัยคุกคามและมลพิษ ยังเป็นปัญหาที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข โดยต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รวมไปถึงนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการบูรณาการอย่างเข้าถึงข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและนำไปปฏิบัติได้

แนวทางการลดภัยคุกคามและมลพิษ เพื่อป้องกันผลกระทบหรือแก้ไขปัญหาก่เกิดขึ้นในพื้นที่ ดังนี้

- **ป้องกันและลดปริมาณ** เป็นการจัดการป้องกันไม่ให้เกิด และลดภัยคุกคามและมลพิษที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่รอบๆ ตัวเรา เช่น ลดการผลิตขยะ ลดการใช้โดยการปฏิเสธ รมรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด เพื่อลดปริมาณน้ำเสียที่จะเกิดขึ้น การจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และลดการใช้สารเคมีในการผลิตสินค้าเกษตร เป็นต้น

- **ควบคุม** เป็นการจัดการหลีกเลี่ยงการก่อกมลพิษระหว่างทาง โดยลดหรือควบคุมปริมาณการใช้ เช่น ควบคุมมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ การควบคุมปริมาณผักตบชวาหรือวัชพืชน้ำอื่นๆ ในแม่น้ำลำคลอง ควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
- **กำจัดหรือบำบัด** เป็นการจัดการภัยคุกคามและมลพิษที่ปลายทาง ซึ่งการดำเนินงานจะขึ้นอยู่กับงบประมาณของแต่ละท้องถิ่น เช่น การกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำลำคลองแล้วนำไปแปรรูปเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ การบำบัดน้ำเสียโดยเทคโนโลยีทันสมัยก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำ การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เป็นต้น

แนวทางการลดภัยคุกคามและมลพิษที่ดีที่สุด คือ การป้องกันก่อนเกิดปัญหา ซึ่ง อปท. ควรมีการติดตามและเฝ้าระวัง บันทึกข้อมูล และพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ก่อนเกิดปัญหาจากภัยคุกคามและมลพิษต่างๆ ประกอบด้วย

3) การอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สำคัญ

ชนิดพันธุ์สำคัญ หรือชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่า คือ ชนิดพันธุ์ที่มีอยู่ในพื้นที่หนึ่งๆ ในท้องถิ่น มีความโดดเด่นเฉพาะถิ่น และมีคุณค่าต่อการบริโภคใช้สอยหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นนั้น อาจมีจำนวนและปริมาณที่น้อยลงจนหาได้ยาก หรือมีโอกาสพบได้ไม่มากนัก

ดังนั้น จึงควรมีการอนุรักษ์ พื้นฟูให้ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไปจากพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด โดยใช้ให้น้อย เกิดประโยชน์สูงสุด และใช้ได้ยาวนาน และเกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึงด้วย

แนวทางการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สำคัญ หรือชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น มีดังนี้

- **สงวนรักษา** เพื่อไม่ให้มีการใช้ประโยชน์หรือดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งชนิดพันธุ์สำคัญที่มีความอ่อนไหวและอาจได้รับผลกระทบได้ง่าย เช่น การอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าใกล้สูญพันธุ์หรือสิ่งมีชีวิตที่สำคัญในท้องถิ่น การผลิต การใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์พืชท้องถิ่นหรือพืชพื้นเมืองใกล้สูญพันธุ์ตลอดจนสิ่งมีชีวิตที่สำคัญในท้องถิ่น เป็นต้น

- 🌱 **ควบคุมการใช้ประโยชน์** สำหรับชนิดพันธุ์ที่สามารถทดแทนหรือสร้างขึ้นใหม่ได้ เช่น การปลูกทดแทนหลังจากนำไปใช้ประโยชน์ การกำหนดช่วงเวลาในการเก็บหาเห็ด หน่อไม้ ของป่าอื่นๆ เพื่อลดการใช้ประโยชน์เกินปริมาณที่ป่ารองรับได้ และการงดจับปู ปลา หรือสัตว์น้ำอื่นๆ ในช่วงฤดูวางไข่ เป็นต้น
- 🌱 **ป้องกันและเฝ้าระวัง** ชนิดพันธุ์สำคัญไม่ให้เกิดการทำลาย ด้วยการตั้งกฎ กติกา ข้อบังคับการใช้ทรัพยากร เพื่อสร้างพลังในการดูแลรักษา เช่น การกำหนดเทศบัญญัติควบคุมการใช้ชนิดพันธุ์สำคัญ และการตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายเฝ้าระวัง เป็นต้น
- 🌱 **สำรวจและจัดทำฐานข้อมูล** เพื่อบันทึกและดูแลแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน การติดตามและเฝ้าระวังชนิดพันธุ์สำคัญในพื้นที่ เช่น การสำรวจ จดบันทึก จัดทำทะเบียนชนิดพันธุ์สำคัญในท้องถิ่น รวมถึงวิเคราะห์สถานการณ์ จำนวน และสถานะ (หายาก ใกล้สูญพันธุ์ และสูญพันธุ์แล้ว)
- 🌱 **สร้างความรู้ความเข้าใจ** เรื่องชนิดพันธุ์สำคัญให้กับประชาชนในท้องถิ่น ได้ตระหนัก สร้างจิตสำนึกที่ดี และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาชนิดพันธุ์สำคัญ เช่น การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ถึงคุณค่าและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากทำลายหรือสูญเสียชนิดพันธุ์สำคัญ เป็นต้น

แนวทางการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สำคัญที่มีความเหมาะสมต่อพื้นที่ ช่วยให้
 อปท. สามารถลดผลกระทบและความสูญเสียทางพันธุกรรมที่สำคัญ
 ในท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่

4) การใช้ประโยชน์และการจัดการอย่างยั่งยืน

ทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทยมีความหลากหลายสูงมาก ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ พืช หรือสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก รวมถึงระบบนิเวศ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับชีวิตคนเราอย่างแยกไม่ออก และยังมีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างมาก การใช้ประโยชน์และการจัดการอย่างยั่งยืนจึงเป็นการจัดการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างถูกวิธีและเป็นระบบ เพื่อให้ทรัพยากรชีวภาพเพียงพอกับความต้องการ และเกิดผลกระทบน้อยที่สุด โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การรวม 4 องค์ประกอบที่เชื่อมสัมพันธ์กัน คือ นิเวศวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมือง และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถเกิดการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดได้

อย่างไรก็ตาม การใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่นควรมีการตั้งกฎ กติกา เพื่อเป็นการกำหนดข้อบังคับที่อยู่ในการรอบความเป็นจริง เพื่อควบคุม กำกับ ดูแลการนำทรัพยากรชีวภาพออกมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมและสมดุลระหว่างปริมาณที่นำออกมาใช้และปริมาณที่ธรรมชาติผลิตได้ โดยที่ไม่ให้เกิดความเสียหาย ตลอดจนจนเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นอีกด้วย

แนวทางการใช้ประโยชน์และการจัดการอย่างยั่งยืนของทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น มีดังนี้

- **สร้างความตระหนัก** ถึงความสำคัญของการใช้ประโยชน์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน เช่น การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนที่ถูกต้องตามบริบทพื้นที่ เป็นต้น
- **ป้องกันและเฝ้าระวัง** ทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นไม่ให้ถูกทำลาย ด้วยการตั้งกฎ กติกา ข้อบังคับการใช้ทรัพยากรชีวภาพ เพื่อสร้างพลังในการดูแลรักษา เช่น การกำหนดเทศบัญญัติควบคุมการใช้ทรัพยากรชีวภาพ การตั้งกลุ่ม ชมรม และสมาคม หรือเครือข่ายเฝ้าระวัง เป็นต้น

- 🌱 **สร้างเสริมการมีส่วนร่วม** ของชุมชนต่อการใช้ประโยชน์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน เช่น การแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อกฎ กติกา ข้อบังคับที่จะบังคับใช้ในท้องถิ่น และการทำกิจกรรมอนุรักษ์ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น
- 🌱 **ควบคุมการใช้ประโยชน์** สำหรับชนิดพันธุ์ที่สามารถทดแทนหรือสร้างขึ้นใหม่ได้ เช่น การปลูกทดแทนหลังจากนำไปใช้ประโยชน์ การกำหนดช่วงเวลาในการเก็บหาเห็ด หน่อไม้ ของป่าอื่นๆ เพื่อลดการใช้ประโยชน์เกินปริมาณที่ป่ารองรับได้ และการงดจับปู ปลา หรือสัตว์น้ำอื่นๆ ในช่วงฤดูวางไข่ เป็นต้น
- 🌱 **วางแผนพัฒนา** เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติ เช่น การกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี และโครงการของ อปท. ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การกำหนดเป้าหมายการเพิ่มมูลค่าของกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น และการหาแหล่งงบประมาณเพิ่มเติมนอกจากงบประมาณประจำปีของ อปท. เป็นต้น

แนวทางการใช้ประโยชน์และการจัดการอย่างยั่งยืนของทรัพยากรชีวภาพที่มีความเหมาะสมต่อพื้นที่ สามารถช่วยให้ อปท. สามารถเพิ่มมูลค่าจากกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพให้กับท้องถิ่น ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้นได้

5.2 กรณีตัวอย่างด้านการจัดการ ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

1) เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เมือง มุ่งสู่มหานครสีเขียว (Green City)

 เทศบาลนครขอนแก่น

โทร. 0 4322 1578

0 4322 1202

เทศบาลนครขอนแก่น เป็นเมืองขนาดใหญ่ที่ประสบปัญหาความเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย ตลอดจนภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตประชาชนโดยรวม

โครงการ “ปลูกต้นไม้ในหัวใจคน” จึงริเริ่มขึ้นโดยเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชนให้เป็นปอดของเมือง เพิ่มคุณภาพชีวิต เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเมือง โดยเริ่มจากกำหนดนโยบายสร้างศักยภาพของเมือง มุ่งสู่เมืองมหานครสีเขียว (Green City) ดำเนินโครงการต่างๆ บรรจุในแผนพัฒนาของท้องถิ่น ได้แก่ ทำแผนที่ต้นไม้ จัดประกวดต้นไม้ใหญ่และต้นไม้ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ โดยให้โรงเรียน 11 แห่ง เข้าร่วมประกวดจัดสวนแนวตั้ง

ผลการดำเนินงานทำให้เทศบาลและชุมชน มีฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาพื้นที่สีเขียว พบจำนวนต้นไม้ของเมืองที่ควรอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของต้นไม้ใหญ่ทั้งหมด และเกิดประโยชน์ต่างๆ ตามมา จึงพร้อมเดินหน้าและสานต่อโครงการฯ เพื่อมุ่งสู่มหานครสีเขียว สรุปรูปเป็นแนวทางการพัฒนาข้างต้น ได้ดังนี้

สถานการณ์

- พื้นที่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลดลงจากการขยายที่อยู่อาศัย
- เกิดปัญหามลพิษ ปัญหาความร้อนในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น

- ✿ นโยบายสร้างศักยภาพเมืองมุ่งสู่เมืองมหานครสีเขียว
- ✿ วางยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่สังคมแห่งความสุขและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการพัฒนา

- ✿ กำหนดโครงการและกิจกรรม
- ✿ กิจกรรมทำแผนที่ต้นไม้ประกวดต้นไม้ใหญ่ และต้นไม้ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ประกวดการจัดสวนแนวตั้ง

ความร่วมมือ

- ✿ เทศบาลนครขอนแก่น
- ✿ โรงเรียน
- ✿ วัด
- ✿ ประชาชน
- ✿ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลที่เกิดขึ้น

- เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- ฐานข้อมูลการพัฒนาพื้นที่สีเขียว
- มีต้นไม้ที่ควรอนุรักษ์ไม่น้อยกว่า 1 ต้นต่อชุมชน โรงเรียน วัด
- ต้นไม้ที่ควรอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของต้นไม้ใหญ่ทั้งหมด
- เมืองมีทัศนียภาพที่ดี และเป็นพื้นที่ทำกิจกรรมทางสังคม

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เมือง จึงเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนาและจัดการพื้นที่ธรรมชาติที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มความร่มรื่น มีอากาศที่ดี ช่วยลดอุณหภูมิของเมืองและบริเวณโดยรอบ ตลอดจนเสริมสร้างคุณค่าทางจิตใจ และการมีต้นไม้ใหญ่เป็นองค์ประกอบของเมืองในพื้นที่ 1 ไร่ ควรมีต้นไม้ไม่น้อยกว่า 16 ต้นจะทำให้ความเป็นสีเขียวที่นั่นอยู่ได้ยืนยาว และจะเป็นเป้าหมายของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

2) พลิกฟื้น ระบบนิเวศแม่น้ำกนกน้อยสายใน

📍 เทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

59 ถนนอุตรกิจ ตำบลเวียง
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
ฝ่ายพัฒนาชุมชน

โทร. 0 5371 1333

ในอดีตชุมชนต่างๆ รอบแม่น้ำกนกน้อยสายใน ได้ใช้น้ำในการอุปโภคและ
คมนาคม แต่เส้นทางน้ำทางตอนเหนือของลำน้ำถูกพัฒนา ขุดลอกทางน้ำลัด
ทำให้แม่น้ำกนกน้อยสายในไม่มีน้ำไหลผ่าน ลำน้ำตื้นจืด ถูกปล่อยรกร้าง เป็นที่
รองรับขยะ และน้ำเสียจากอาคารบ้านเรือนและชุมชน

เทศบาลนครเชียงราย ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรน้ำเป็น
ลำดับต้นๆ และกำหนดยุทธศาสตร์การรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิอากาศเมืองเชียงราย พร้อมจัดทำเป็นโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศ ส่งเสริม
วัฒนธรรมชุมชนพื้นที่แม่น้ำกนกน้อยสายใน ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน
ราชการ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ และประชาชน ร่วมประชุมหาแนวทาง
การพัฒนาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิต เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
ตลอดจนศักยภาพของลำน้ำไปสู่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพใน
พื้นที่อย่างยั่งยืนต่อไป

จากความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ส่งผลให้การฟื้นฟูระบบนิเวศในเมือง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว เปลี่ยนพื้นที่รกร้าง
ให้กลายเป็นสวนสาธารณะ ได้แหล่งระบายน้ำเวลาเกิดน้ำท่วมในเมือง และจัด
ทำเป็นแผนพัฒนาเชิงนิเวศของพื้นที่ในอนาคต สรุปลงเป็นแนวทางการพัฒนา
ข้างต้น ได้ดังนี้

สถานการณ์

- เส้นทางน้ำถูกตัดขาด ตื้นเขิน และถูกปล่อยรกร้าง
- จากแหล่งรับน้ำ กลายเป็นแหล่งรับขยะและน้ำเสียของชุมชน

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> • ยุทธศาสตร์การรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมืองเชียงราย • เกิดโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศ ส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชน พื้นที่แม่น้ำกนกน้อยสายใน 	<ul style="list-style-type: none"> • ศึกษา สำรวจ วางแผน และออกแบบการฟื้นฟูระบบนิเวศ • อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยรอบ • แก้ปัญหาน้ำท่วมในเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> • เทศบาลนครเชียงราย • หน่วยงานรัฐ • สถาบันการศึกษา • นักวิชาการ • ประชาชน

ผลที่เกิดขึ้น

- มีแหล่งระบายน้ำเวลาเกิดน้ำท่วมในเมือง
- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- มีแผนงานและแนวทางพัฒนาเชิงนิเวศของพื้นที่ในอนาคต
- ระบบนิเวศในเมืองได้รับการฟื้นฟู เพิ่มพื้นที่สีเขียว และสวนสาธารณะของเมือง

แม่น้ำ ลำคลอง พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ธรรมชาติ สวนสาธารณะ รวมถึงพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ซึ่งปกคลุมด้วยพรรณพืช มีไม้ยืนต้นเป็นองค์ประกอบหลัก รวมถึงเป็นพื้นที่เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองที่ยั่งยืน ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ และเพิ่มองค์ประกอบของการใช้ที่ดินในเมือง ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เหมาะแก่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น

3) พันธุ์ไม้ในตำนานใกล้สูญพันธุ์ "ต้นแก้งข้า้พระร่วง"

📍 อุทยานแห่งชาติรามคำแหง

ป่าสวนลุ่มเชิงเขาหลวง
อุทยานแห่งชาติรามคำแหง
อำเภอศรีมหาศ จังหวัดสุโขทัย

👤 นายพงษ์เลิศ ศิริบูรณ์

📞 โทร. 0 2562 0760

ต้นแก้งข้า้พระร่วง หรือชื่อวิทยาศาสตร์ *Celtis timorensis* Span เป็นพืชที่จัดอยู่ในวงศ์ ULMACEAE เป็นต้นไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์ และปลูกขยายพันธุ์ได้ยาก มีเฉพาะในป่าดิบแล้งใกล้ลำธาร เป็นไม้เปลือกบาง รากแข็ง ดูแลยาก ไม่ควรขุดเอาไปปลูกตามบ้านเรือนเด็ดขาด เพราะมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม สามารถกระจายพันธุ์ในป่าเบญจพรรณและป่าดิบที่มีความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 150-600 เมตร

จากการสำรวจของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติรามคำแหง พบต้นแก้งข้า้พระร่วงบริเวณป่าสวนลุ่มเชิงเขาหลวงภายในอุทยานแห่งชาติรามคำแหง อำเภอศรีมหาศ จังหวัดสุโขทัย และตามเส้นทางข้างลำห้วย ที่มีสภาพเป็นทางราบเรียบสลับเนินเขาในผืนป่าดิบสมบูรณ์ เพียงจำนวน 1 ต้น เจ้าหน้าที่ขอฝากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงต้องการช่วยกันและฟื้นฟูเพราะหายากและมีจำนวนลดลงเรื่อยๆ

ผลการดำเนินงาน สามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ชนิดพันธุ์สำคัญต่อท้องถิ่น ซึ่งต้นแก้งข้า้พระร่วงนี้มีสรรพคุณ เป็นยาขับพยาธิไส้เดือนในเด็ก สมัยโบราณนิยมใช้ใบฝนคั้นน้ำเป็นยาแก้หวัดตกโรคและขับพยาธิในไก่ได้ดีมาก สรุปลงเป็นแนวทางการพัฒนาข้างต้น ได้ดังนี้

- การลักลอบขุดต้นแก้งซี่พระร่วงออกจากป่า เพราะขยายพันธุ์ได้ยาก
- ชนิดพันธุ์สำคัญลดลง หาได้ยาก และใกล้สูญพันธุ์

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> ✿ กำหนดแนวทางอนุรักษ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> ✿ ศึกษา สำรวจ อนุรักษ์ และฟื้นฟูให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ✿ ตั้งกติกาห้ามขุดต้นแก้งซี่พระร่วง 	<ul style="list-style-type: none"> ✿ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรอบพื้นที่อุทยานฯ

ผลที่เกิดขึ้น

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของอุทยานฯ ชุมชน และท้องถิ่น ตำบล บ้านด่าน ตำบลลานหอย
- ร่วมกันอนุรักษ์ ฟื้นฟู ชนิดพันธุ์สำคัญและมีความโดดเด่นเฉพาะถิ่นท้องถิ่น

ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าในท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นเฉพาะถิ่น มีคุณค่าต่อการบริโภคใช้สอยหรือการดำรงชีวิต มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในปัจจุบัน “ต้นแก้งซี่พระร่วง” และชนิดพันธุ์อื่นมีจำนวนและปริมาณลดลง หาได้ยาก มีโอกาสพบได้ไม่มากนัก ดังนั้น จึงควรมีการอนุรักษ์ และฟื้นฟูให้ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นไม่สูญหายไปจากพื้นที่

4) Folk rice ตลาด (กลาง) ออนไลน์ ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

คุณอนุกุล ทรายเพชร

Folkrice.com

"Eat good food,
try #folkrice"

- 1 Farmer (เกษตรกร)
- 2 Co-operative (สหกรณ์)
- 3 Enterprise (กิจการ)
- 4 Green Market (ตลาดสีเขียว)

ด้วยสถานการณ์จำนวนเกษตรกรมีแนวโน้มที่ลดลง โดยคาดว่าจะเหลือเกษตรกรในไทยเพียงร้อยละ 5 หรือ 3.5 ล้านคนเท่านั้น หากลองเปรียบเทียบกับสถิติในปี พ.ศ. 2532 ไทยมีจำนวนของเกษตรกรกว่าร้อยละ 67 แต่จำนวนประชากรของประเทศเพิ่มขึ้นถึง 70 ล้านคน การที่เกษตรกรลดลงทำให้อาหารดี ๆ ลดลงไปด้วย รวมไปถึงเรื่องพันธุกรรมพืชที่ลดลง เพราะคนเพาะปลูกพืชสายพันธุ์ต่างๆ ย่อมหายไป

Folk Rice จึงถูกสร้างขึ้นเป็นกิจการเพื่อสังคมที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้อนุรักษ์พืชผลทางการเกษตรพันธุ์พื้นเมืองเอาไว้ และส่งเสริมให้ทุกคนหันมาเก็บรักษาสายพันธุ์โดยการเป็นผู้ผลิตเอง ผ่านการเปิดพื้นที่ออนไลน์เป็นสื่อกลางซื้อขายผลิตภัณฑ์เหล่านั้น สำหรับสินค้าเด่นที่เป็นร้านค้ายอดนิยมของเว็บไซต์ คือ ข้าวพันธุ์พื้นเมืองต่างๆ ที่มีให้เลือกนับสิบสายพันธุ์ เช่น ข้าวหอมมะลิแดง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวลิ้มผิว ข้าวสินเหล็ก ข้าวสังข์หยด และข้าวหอมล้านนา รวมไปถึงเมล็ดพันธุ์พืชผักและดอกไม้พื้นเมืองต่างๆ

ความสำเร็จที่เกิดขึ้น มีเกษตรกรสนใจสมัครเข้าร่วมแล้วกว่าพันคน เนื่องจากการเข้าร่วมนำสินค้ามาวางขายได้ต้องเป็นผลิตภัณฑ์อินทรีย์ที่ผ่านมาตรฐานของ Folk rice ทั้งคุณภาพและความปลอดภัย สรุปเป็นแนวทางการอนุรักษ์พันธุกรรมข้างต้น ได้ดังนี้

- จำนวนเกษตรกรผู้ผลิตลดลงมาก รูปแบบการผลิตเชิงเดี่ยว และพันธูกรรมพืชลดลง
- ความต้องการบริโภคพืชผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย ให้อนุรักษ์พืชผลทางการเกษตรพันธุ์พื้นเมือง • ส่งเสริมให้ทุกคนหันมาเก็บรักษาสายพันธุ์ข้าว โดยการเป็นผู้ผลิตเอง 	<ul style="list-style-type: none"> • เปิดพื้นที่ออนไลน์เป็นสื่อกลางการซื้อขายผลิตภัณฑ์เหล่านั้น • มาตรฐานสินค้าต้องผ่านเกณฑ์ทั้งคุณภาพและความปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> • เจ้าของเว็บไซต์ • เกษตรกร และผู้ผลิต • ผู้บริโภค

ผลที่เกิดขึ้น

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนเจ้าของเว็บไซต์ เกษตรกร ผู้ผลิต และผู้บริโภค
- ร่วมกันอนุรักษ์ และฟื้นฟู ชนิดพันธุ์ข้าวพื้นเมืองสำคัญของท้องถิ่น
- ช่วยเหลือเกษตรกรให้มีช่องทางการขายสินค้ากว่าพันคน

การอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าว รวมไปถึงเมล็ดพันธุ์พืชผักและดอกไม้พื้นเมือง ซึ่งเป็นชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าในท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นเฉพาะถิ่น มีคุณค่าต่อการบริโภคใช้สอยหรือการดำรงชีวิต มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ทุกภาคส่วน ต้องทำการอนุรักษ์ และฟื้นฟูให้ชนิดพันธุ์หายากหรือชนิดพันธุ์อันมีคุณค่าต่อท้องถิ่น ไม่ให้สูญหายไปจากพื้นที่ และมีความยั่งยืนของพันธุ์กรรมต่อไปในอนาคต

5) เยาวชนพิทักษ์สายน้ำ (Youth Water Guardian)

บริษัท เนสต์ล่ (ไทย) จำกัด
และ WWF ประเทศไทย

โรงเรียนสาธิตวิทยา
ตำบลสามตุ่ม อำเภอเสนา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทร. 0 3578 8463

ชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ตั้งอยู่รอบโรงงานผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม เนสต์ล่เพียวไลฟ์ ต้องประสบปัญหาหามลพิษแหล่งน้ำจากการทิ้งขยะลงแม่น้ำ ลำคลอง ทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม สิ่งมีชีวิตและมนุษย์ต่างได้รับผลกระทบ โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัท เนสต์ล่ (ไทย) จำกัด กับ WWF ประเทศไทย หน่วยงานรัฐ เครือข่ายโรงเรียน ชุมชน และประชาชนในพื้นที่

เกิดเป็นโครงการ Youth Water Guardian With Nestlé หรือ “เยาวชนพิทักษ์สายน้ำ” เมื่อปี 2558 โดยเริ่มต้นจากโรงเรียนที่อยู่รอบโรงงานฯ เป็นรุ่นที่ 1 กว่า 10 โรงเรียน โดยการให้ความรู้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถพัฒนาคุณภาพน้ำบริเวณแหล่งน้ำรอบโรงเรียน จากน้ำเสียเปลี่ยนเป็นน้ำใส

ผลการดำเนินโครงการมีเยาวชนพิทักษ์สายน้ำ 3 รุ่น เป็นผู้นำในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ที่ต่อเนื่อง มีโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่นและชุมชนรอบข้าง สามารถพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำรอบโรงเรียนและชุมชนรอบข้าง โรงเรียนได้จัดที่เป็นผลผลิตจากโครงการฯ มาประกอบอาหารให้เด็กนักเรียน รวมถึงนำไปขายสร้างรายได้ให้กับโรงเรียน สรุปลเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำ ได้ดังนี้

- มลพิษทางน้ำจากการปล่อยน้ำเสียและการทิ้งขยะลงแหล่งน้ำ
- การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำลดลง สัตว์น้ำลดลง

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น

✿ โครงการ Youth Water Guardian With Nestle หรือ “เยาวชนพิทักษ์สายน้ำ”

กิจกรรมการพัฒนา

- ✿ ให้ความรู้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- ✿ นักเรียนไปพัฒนาคุณภาพน้ำบริเวณแหล่งน้ำรอบโรงเรียน

ความร่วมมือ

- ✿ WWF-ประเทศไทย
- ✿ Nestle
- ✿ หน่วยงานภาครัฐ
- ✿ โรงเรียน
- ✿ ชุมชน

ผลที่เกิดขึ้น

- มีผู้นำเยาวชนที่ทำงานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำ 3 รุ่น
- เกิดเป็นโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนต้นแบบด้านพัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำ
- พัฒนาคุณภาพแหล่งน้ำรอบโรงเรียนและชุมชนรอบข้างในพื้นที่
- โรงเรียนที่เข้าร่วมมีผักมาประกอบอาหารให้เด็กนักเรียน และมีรายได้จากการขายผัก

คุณภาพน้ำ เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ ปัจจุบันพบว่าแหล่งน้ำตามธรรมชาติเป็นที่รองรับน้ำเสียทั้งจากชุมชนและโรงงาน ปัญหาการทิ้งขยะลงแหล่งน้ำ ซึ่งแต่ละท้องถิ่น โรงเรียน ชุมชน ควรมีมาตรการบริหารจัดการคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้ความปลอดภัยต่อสุขอนามัยของผู้ใช้น้ำจากแหล่งน้ำนั้น เพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภค ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบแหล่งน้ำไปพร้อมกัน ซึ่งสามารถปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้กับเยาวชนเป็นผู้สานต่อได้

6) การพัฒนานโยบายเกษตรอินทรีย์

📍 องค์การบริหารส่วนตำบล
แม่ทา อำเภอแม่ออน
จังหวัดเชียงใหม่

☎ โทร. 0 81724 3140,
0 5208 0614

ผลิตกับที่ชุมชนเพื่อ วิสาหกิจจากเกษตรกร
ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลแม่ทา มีบริเวณพื้นที่เป็นป่าและเชิงเขา ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำการเกษตร แต่มีพื้นที่จำกัดในการเพาะปลูก เพียงร้อยละ 20 ชาวบ้านบางส่วนหันมาทำระบบเกษตรอินทรีย์ แต่การทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังคงดำเนินการไม่มากนัก ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดการช่วยเหลือและความสนใจด้านนโยบายการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของท้องถิ่น

อบต.แม่ทา เป็นหน่วยงานสนับสนุนส่งเสริมปฏิบัติงานตามที่องค์กรชุมชนต้องการและดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบของระเบียบกฎหมายของท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนงาน ตามรูปแบบการนโยบายจากล่างสู่บน (Bottom Up) ดำเนินการส่งเสริมองค์กรชุมชนเกษตรอินทรีย์เป็นหลัก ด้วยการกำหนดนโยบายให้เกิดการปฏิบัติ การประเมินนโยบาย และที่สำคัญเป็นการตัดสินใจจากองค์กรชุมชนทุกขั้นตอนในการใช้กลไกขององค์กรชุมชนเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนหลักพร้อมสร้างความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรไปพร้อมกัน

สามารถขับเคลื่อนนโยบายการเกษตรอินทรีย์ให้เป็นรูปธรรม ทั้งการตลาด การผลิต และการบริโภคทั้งในและนอกชุมชน สามารถใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องได้ทุกส่วน ทุกฝ่ายในชุมชนแม่ทา (บุคลากร ข้อมูลข่าวสาร สถานที่ หรือวัสดุ

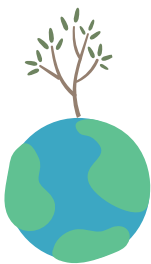
อุปกรณ์ต่างๆ) การปฏิบัตินโยบายในพื้นที่ของ อบต.แม่ทา ดำเนินการได้รวดเร็ว และมีความต่อเนื่องไปสู่เป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สรุปลงเป็นแนวทางการส่งเสริมพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ได้ดังนี้

สถานการณ์

- การทำเกษตรอินทรีย์ยังไม่ได้รับส่งเสริมให้เกิดรูปธรรมและดำเนินการได้ล่าช้า
- พื้นที่จำกัดในการเพาะปลูก

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> ✿ ใช้กลไกขององค์กรชุมชน เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนหลัก ✿ สร้างความเข้าใจและพัฒนา ศักยภาพบุคลากร 	<ul style="list-style-type: none"> ✿ กำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน ✿ การประเมินนโยบาย ✿ ดำเนินงานตามกรอบของ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ✿ องค์กรชุมชนเกษตรอินทรีย์ ✿ เกษตรกร ✿ องค์กรบริหารส่วน ตำบลแม่ทา

ผลที่เกิดขึ้น

- ดำเนินการทางนโยบายเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม
- ใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ
- การปฏิบัตินโยบายในพื้นที่อย่างรวดเร็วและมีความต่อเนื่องไปสู่เป้าหมายได้อย่างยั่งยืน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดหากมีคนที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องพืชภัย สารเคมีการเกษตรและเห็นด้วยกับหลักการแนวคิดระบบเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมีการเกษตรทั้งในด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เข้าไปมีบทบาทในการผลักดันหรือออกข้อบังคับการใช้สารเคมี การเกษตรในระดับชุมชนได้

7) ความร่วมมือแก้ไขปัญหาผักตบชวาทุ่งรังสิต

กรมชลประทาน

811 ถ.สามเสน แขวงถนนนครไชยศรี
เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0 2241 0020 ถึง 29

กว่า 40 ปี ที่ทุ่งรังสิตประสบปัญหาวัชพืชทางน้ำแพร่กระจายอย่างหนาแน่น เพราะเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 10 ปีหลังที่วัชพืชและผักตบชวาได้สร้างปัญหากีดขวางทางน้ำ ทำให้การระบายน้ำไม่ดี การส่งน้ำเพื่อกิจกรรมต่างๆ ติดขัด ที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานจัดเก็บวัชพืชตามกรอบงบประมาณและความสามารถ แต่ก็ไม่สามารถกำจัดวัชพืชได้ทั้งหมด

กรมชลประทานได้ร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง กรมทรัพยากรน้ำ กรมการทหารช่าง กรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครนายก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้ริเริ่ม “โครงการ คลองสวย น้ำใส ร่วมใจกำจัดวัชพืชทุ่งหลวงรังสิต” โดยมีกรอบปฏิทินในการดูแลวัชพืชที่ชัดเจน มีการติดตาม ควบคุม และกำจัดวัชพืชร่วมกัน ซึ่งการกำจัดวัชพืชจะทำตลอดทั้งปี ผักตบชวาและวัชพืชอื่นที่จัดเก็บได้จะนำมาแปรรูป เช่น ทำเป็นปุ๋ยหมัก เพื่อสร้างมูลค่าต่อไป เป็นต้น

แผนการบริหารจัดการน้ำที่มีการบูรณาการ สามารถป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ บริหารงบประมาณไม่ซ้ำซ้อนและชัดเจน สามารถทำงานแบบมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน มีเครือข่ายดูแลรักษาทางน้ำสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม ได้ทุ่งรังสิตที่ใสสะอาดเกิดประโยชน์ต่อพื้นที่การเกษตรและพื้นที่อยู่อาศัยของราษฎรโดยรอบมากกว่า 200,000 ครัวเรือน สรุปลงเป็นแนวทางการควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน ได้ดังนี้

- วัชพืชขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว กีดขวางทางน้ำ ส่งผลต่อการระบายน้ำไม่ดี
- หน่วยงานจัดเก็บวัชพืชได้เป็นครั้งๆ ตามกรอบงบประมาณ ไม่สามารถกำจัดวัชพืชได้หมด

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดเป็นโครงการ คลองสวย น้ำใส ร่วมใจกำจัดวัชพืชทุ่งหลวงรังสิต 	<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดกรอบปฏิทินในการดูแลวัชพืชที่ชัดเจน • การติดตาม ควบคุมกำจัดวัชพืชทางน้ำร่วมกัน • นำวัชพืชมาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า 	<ul style="list-style-type: none"> • กรมชลประทาน • กรมโยธาธิการและผังเมือง • กรมทรัพยากรน้ำ • กรมการทหารช่าง • กรุงเทพมหานคร • จังหวัดปทุมธานี • จังหวัดนครนายก • องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ผลที่เกิดขึ้น

- มีแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- การบริหารงบประมาณที่ไม่ซ้ำซ้อนชัดเจน
- เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมของภาครัฐกับภาคประชาชน พร้อมสร้างเครือข่ายดูแลรักษาทางน้ำสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ได้ทุ่งรังสิตมีคลองที่สะอาดเกิดประโยชน์ต่อราษฎรโดยรอบมากกว่า 200,000 ครัวเรือน

การควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานและแพร่กระจายในธรรมชาติอย่างผิดปกตขวา จนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมากในแหล่งน้ำสำคัญ หากท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญ จนนำไปสู่การบูรณาการมาตรการการป้องกันและควบคุม จะเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สำคัญและความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

8) แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

องค์การบริหารส่วนตำบล
โป่งแดง

อำเภอเมือง จังหวัดตาก

โทร. 0 5589 2046 ต่อ 11

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแดง มีหมู่บ้านในปกครอง 14 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปศุสัตว์ มีคลองแม่ระกาเป็นแม่น้ำสายหลัก เปรียบเสมือนเส้นชีวิตของคนในพื้นที่ เมื่อภัยแล้งเกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบต่ออย่างมากในพื้นที่ตำบล สถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ คือ ภัยแล้งเกือบทั้งตำบล วาตภัย อัคคีภัย และอุทกภัยบ้าง โดยมีปัจจัยเสี่ยงมาจากสิ่งแวดล้อม เนื่องจากที่พักอาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ ประปา และการขยายเขตไฟฟ้ายังไม่เข้าถึง

ท้องถิ่นจึงต้องเชื่อมโยงกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ พ.ศ. 2558 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พ.ศ. 2558 และสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 และแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำเป็น “แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติการเตรียมความพร้อม การแจ้งเตือนภัย และการดำเนินการช่วยเหลือให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่ข้างเคียง ในช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัยและภายหลังเกิดภัยอย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ

ผลการดำเนินงานสามารถป้องกันและลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินจากภัยธรรมชาติ รวมถึงได้ป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากภัยพิบัติอีกด้วย สามารถสรุปเป็นแนวทางการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติได้ดังนี้

สถานการณ์

- เกิดปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัยกระจายพื้นที่เกือบทั้งตำบล สร้างความเสียหายกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และทรัพยากรธรรมชาติ
- มีวาตภัย อัคคีภัย และอุทกภัยเป็นประจำ โดยมีปัจจัยเสี่ยงมาจากสภาพแวดล้อมพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> • มีความเชื่อมโยงกับแผนต่างๆ • แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 	<ul style="list-style-type: none"> • แนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อม การแจ้งเตือนภัยและการดำเนินการช่วยเหลือก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และภายหลังเกิดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> • องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแดง • หน่วยงานในระดับท้องถิ่น • หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่ใกล้เคียง

ผลที่เกิดขึ้น

- ป้องกันและลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินจากภัยธรรมชาติ
- ป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากภัยพิบัติ 200,000 ครัวเรือน

ภัยธรรมชาติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ภัยแล้ง วาตภัย อัคคีภัย และอุทกภัย ล้วนส่งผลความเสียหายกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีความรุนแรงและไม่รุนแรง หากท้องถิ่นได้มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ไว่ก่อนแล้วนั้น จะสามารถป้องกันและลดผลกระทบสร้างความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพได้ ทั้งก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย

9) "น้ำตาลมะพร้าว" ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย

เตาตาลมิตรปรีชา จังหวัดสมุทรสงคราม

2/1 หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านปรก
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

Sugar Dadii

โทร. 087 555 0999, 086 565 6250

ในอดีตน้ำตาลมะพร้าวในจังหวัดสมุทรสงครามมีทำกันเป็นจำนวนมาก เป็นธุรกิจของครอบครัวที่ไม่ได้รวมกลุ่ม ต่อมาเมื่อสังคมเมืองมีการขยายตัว ทุกคนมีทางเลือกมากขึ้น จึงได้ตัดสินใจไปทำอาชีพอื่นแทน จึงส่งผลให้การทำน้ำตาลมะพร้าวค่อยๆ สูญหายไป เนื่องจากผู้ที่ทำน้ำตาลส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ แทบทั้งสิ้น และเด็กรุ่นใหม่ไม่สนใจในอาชีพนี้มาก

เมื่อมีผู้เห็นความสำคัญของการทำน้ำตาลมะพร้าวและต้องการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้ศึกษาหาข้อมูลก่อน แล้วรวมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ที่ยังมีใจรักการทำน้ำตาลมะพร้าว ประกอบไปด้วยชาวบ้าน 12 ครัวเรือน โดยแบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน แบ่งสมาชิกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเจ้าของที่ดินคือผู้ที่จะช่วยปลูกดูแลมะพร้าว 2) คนขึ้นปาด จะทำหน้าที่ปาดและเก็บน้ำตาลเพียงอย่างเดียว 3) คนเคี่ยวน้ำตาล ที่จะคอยเคี่ยวน้ำตาลที่ได้มาในแต่ละวัน และ 4) คนหาฟืนหรือไม้ที่ใช้ในการเคี่ยวน้ำตาล

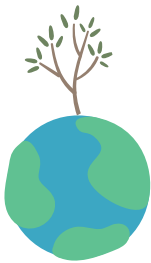
จากการดำเนินงานที่ผ่านมา สามารถสร้างกลุ่มคนให้มีความสามัคคี เสริมศักยภาพความเข้มแข็งเกษตรกรให้ร่วมสืบทอดการทำน้ำตาลมะพร้าว ได้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เกษตรกรได้ประกอบอาชีพในท้องถิ่น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีการแบ่งปันรายได้ตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่มอย่างเป็นธรรม สรุปลงเป็นแนวทางการใช้ประโยชน์และการจัดการที่ยั่งยืน ได้ดังนี้

- สังคมเมืองขยายตัว ประชาชนมีทางเลือกอาชีพมากขึ้น อาชีพการทำน้ำตาลมะพร้าวค่อยๆ ลดลง
- อาชีพทำน้ำตาลมะพร้าวอยู่ในกลุ่มคนสูงอายุ คนรุ่นใหม่ให้ความสนใจสืบทอดอาชีพน้อย

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> • เห็นความสำคัญของการทำน้ำตาลมะพร้าว • ต้องการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • ศึกษาหาข้อมูล • รวมกลุ่มชาวบ้านผู้สนใจ • แบ่งหน้าที่กันชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> • เกษตรกร • หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลที่เกิดขึ้น

- ป้องกันและลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- ป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากภัยพิบัติ

จังหวัดสมุทรสงคราม มีฐานทรัพยากรชีวภาพที่มีศักยภาพสูง ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำมาแปรรูป ประยุกต์ หรือเพิ่มมูลค่า ให้เป็นผลิตภัณฑ์สร้างรายได้เข้าท้องถิ่น และพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่แสดงเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นอีกในหลายผลิตภัณฑ์ต่อไป โดยกระบวนการผลิตต้องไม่ทำลายระบบนิเวศ มีปริมาณที่นำออกมาใช้ประโยชน์เหมาะสม และไม่ส่งกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

10) ชาวผาปังกับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

มูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง
จังหวัดลำปาง

2/1 หมู่ที่ 3 ตำบลผาปัง
อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

โทร. 0 5483 7202,
08 1805 9889

บ้านผาปังตั้งอยู่ด้านหลังเขา จึงทำให้ฝนตกน้อย ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำจนเกิดความแห้งแล้งติดต่อยาวนาน ไม่มีน้ำทำการเกษตร ทำให้คนในชุมชนทำกินในพื้นที่ไม่ได้ ต้องเดินร่นออกไปหางาน หาอาชีพในต่างถิ่น พอวันวันจึงเกิดเป็นลักษณะการอพยพไปต่างถิ่นถาวร

ปี 2547 ได้เริ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูอาจารย์ พระสงฆ์ และเยาวชน หรือเรียกรวมว่า บ.ว.ร.ส ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการกำกับทิศทางการพัฒนาชุมชน ต่อมาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามสาขาต่างๆ และนำมารวมกันเป็นเครือข่ายและพัฒนาเป็นนิติบุคคล ชื่อ “มูลนิธิพัฒนาชุมชนตำบลผาปัง” มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบและขั้นตอน ด้วยการสำรวจ ดิน น้ำ ป่า ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่างที่มีอยู่ แล้วนำไปบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่น จัดตั้ง “คณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปัง” กำหนดขอบเขต กติกาต่างๆ และมีการแจกกล้าพันธุ์ไม้ต่างจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปางให้ปลูกในที่ดินชุมชน

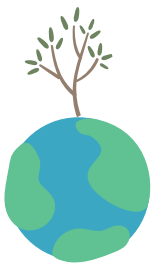
ผลการดำเนินงานได้เสริมสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน เป็นชุมชนต้นแบบที่มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง เป็นชุมชนที่ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพให้เป็นชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน ชาวผาปังมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี บ้านเรือน และถนน สะอาดเป็นระเบียบ สรุปลงเป็นแนวทางความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่น ได้ดังนี้

- เป็นพื้นที่ประสบภัยแล้งติดต่อยาวนาน ไม่เอื้อต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร
- ประชาชนออกไปทำงานต่างถิ่นจำนวนมาก และเกิดการอพยพย้ายถิ่นถาวร

นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น	กิจกรรมการพัฒนา	ความร่วมมือ
<ul style="list-style-type: none"> • เห็นความสำคัญของปัญหา • ต้องการสร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน • ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน • วางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชน • จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนสาขาต่างๆ • จัดตั้งมูลนิธิพัฒนาชุมชนตำบลผาปิ้ง • จัดตั้งคณะกรรมการมูลนิธิพัฒนาชุมชนผาปิ้ง 	<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนผาปิ้ง • องค์กรปกครองท้องถิ่น • สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง

ผลที่เกิดขึ้น

- ชุมชนต้นแบบที่มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง
- ชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ
- ชุมชนใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน
- ชาวผาปิ้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นทำให้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

การอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่นของชุมชนผาปิ้ง จำเป็นต้องอาศัยภาคีความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่และจากหน่วยงานภายนอก ร่วมกันคิด ออกแบบ เสนอแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์ จึงจะได้ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ได้อย่างลงตัว โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งตามมา สามารถสร้างอาชีพ และรายได้ในท้องถิ่น โดยการนำฐานทรัพยากรชีวภาพที่มีมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

6. กฎหมายและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการจัดการ ความหลากหลายทางชีวภาพ

...ความหลากหลายทางชีวภาพ
มีช่ภาวระเนน้ำที่ซอ อปท. เพียงหน่วยงานเดียว
ที่เกี่ยวข้องเพราะอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ
ของหลายหน่วยงาน...

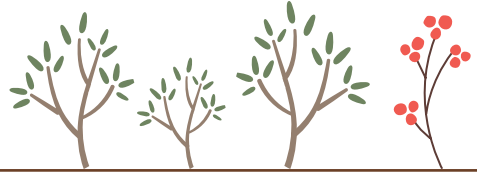
การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ มีกฎหมายหลายฉบับ เป็นเครื่องมือหลักให้ภาครัฐใช้บริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งการป้องกัน ปรับปรุง รวมถึงอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรไม่ปล่อยให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม ไม่คำนึงถึงความยั่งยืน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานความร่วมมือให้เกิดการขับเคลื่อนปฏิบัติให้เกิดรูปธรรมในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

6.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งได้กล่าวถึงสิทธิ หน้าที่ของบุคคลและชุมชน ในการจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล (มาตรา 43)

บุคคลมีหน้าที่ในการร่วมมือสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม (มาตรา 50)

รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและได้ประโยชน์ (มาตรา 57) ต้องดำเนินการให้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยที่รัฐต้องระมัดระวังเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด (มาตรา 58)

 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532 กำหนดให้การทำไม้หวงห้าม และเก็บหาของป่าหวงห้ามหรือทำอันตราย ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. 2530 และพระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้าม พ.ศ. 2530 ระบุชนิดพันธุ์ไม้หวงห้ามและของป่าหวงห้าม เพื่อรักษาไม้ชนิดที่มีค่าหายาก และของป่าหายากไม่ให้เป็นอันตรายหรือสูญสิ้นไป เอื้ออำนวยให้ดำเนินการตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (มาตรา 8) และการสร้างเงื่อนไขเพื่อพิจารณาการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม (มาตรา 15)

 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ห้ามการนำเข้าสัตว์น้ำ ดังระบุในพระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2525 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536 ทำให้ประเทศไทยสามารถดำเนินการตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ เกี่ยวกับการควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (มาตรา 8)

 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 กำหนดให้มีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะได้มีการคุ้มครอง ควบคุม ดูแลระบบนิเวศและถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (Habitat) ของพืชและสัตว์ ซึ่งสอดคล้องตามพันธกรณีการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (มาตรา 8) และยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการใช้พื้นที่บางส่วนเพื่อการนันทนาการ อันจะเป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ (มาตรา 13) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามเก็บหา นำไม้หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นออกไป ห้ามนำสัตว์ออกไปหรือทำอันตรายแก่สัตว์ ห้ามเก็บหา นำออกกล้วยไม้ ห้ามเก็บหรือทำอันตรายดอกไม้ ใบไม้หรือผลไม้อื่น ห้ามดำเนินกิจกรรมเพื่อหาผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการวางเงื่อนไขการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาฯ (มาตรา 15)

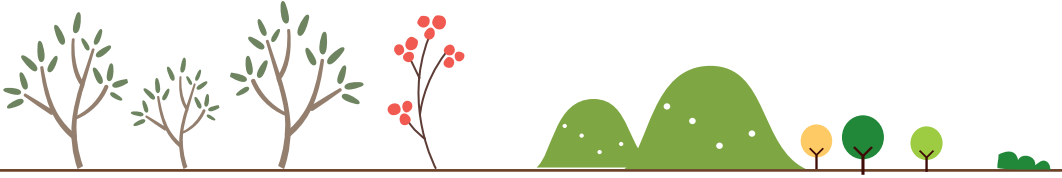

 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ห้ามมิให้บุคคลใดทำไม้ เก็บหาของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เว้นไว้แต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่ออำนวยการให้ดำเนินการตามพันธกรณีที่เกี่ยวกับการสร้างเงื่อนไข การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม (มาตรา 15.2) และการขอความเห็นชอบที่ต้อง แจ้งล่วงหน้า (มาตรา 15.5)

 พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ตลอดจนประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดพืช ศัตรูพืช หรือพาหะจากแห่งที่กำหนดเป็นสิ่งต้องห้าม กำหนดให้พืชที่ได้รับการติดต่อ พันธุกรรม ซึ่งเป็นผลจากเทคโนโลยีชีวภาพ เป็นสิ่งต้องห้ามซึ่งการนำเข้าหรือนำผ่านต้องได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการเกษตร และอนุญาตให้นำเข้าเฉพาะ เพื่อการทดลองหรือวิจัย สอดคล้องกับพันธกรณีเกี่ยวกับการควบคุมความเสี่ยง เกี่ยวกับการปล่อยชีวินทรีย์ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพันธุกรรม (มาตรา 8) และการป้องกันการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (มาตรา 8)

 พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. 2509 กำหนดให้มีการป้องกัน และควบคุมสัตว์สงวนพันธุ์เพื่อใช้ทำพันธุ์ ห้ามตอน ห้ามฆ่า หรือส่งสัตว์สงวนพันธุ์ ออกนอกราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต ซึ่งสอดคล้องตามพันธกรณีเกี่ยวกับการวางเงื่อนไขเพื่ออำนวยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม และการแจ้งขอความเห็นชอบล่วงหน้า (มาตรา 15)

 พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 กำหนดให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดชนิดและชื่อพันธุ์พืชที่เป็นพืช ต้องห้าม ห้ามนำเข้าประเทศไทย และยังได้กำหนดให้พืชในบัญชีแนบท้าย อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์เป็น

พืชอนุรักษ์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา การนำเข้า ส่งออก นำผ่าน ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และให้มีการขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชตามอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดำรงรักษาภูเขอบังคับที่จำเป็น ในการคุ้มครองชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม (มาตรา 8)

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ให้อำนาจให้มีการคุ้มครองเทคโนโลยี ดังนั้น จึงเป็นหลักประกันว่าในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ (มาตรา 16) จะไม่มีการละเมิดสิทธิที่ได้รับการคุ้มครอง

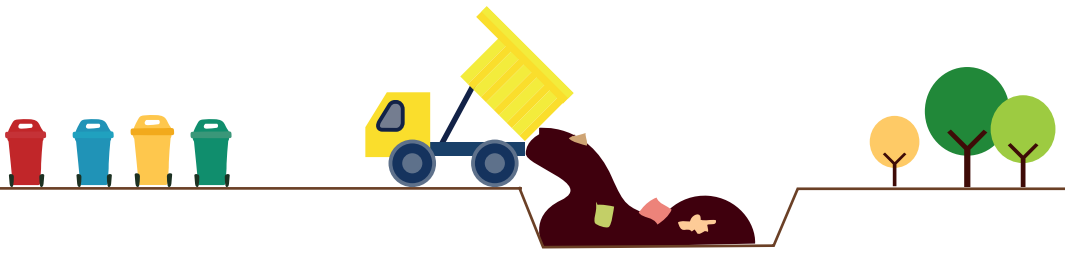

พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ควบคุมการนำเข้าและส่งออก โดยพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ 39) พ.ศ. 2518 และประกาศกระทรวงพาณิชย์เรื่องการส่งสินค้าออกป็นอกราชอาณาจักร 11 ฉบับ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ได้กำหนดรายชื่อสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า ปลาทะเลสวยงาม 400 ชนิด สัตว์น้ำอื่นๆ 258 รายการ เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำออกนอกประเทศไทย โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตตามกำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 ให้อำนาจให้มีการส่งเสริมการสำรวจศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ สนับสนุนให้เพิ่มสมรรถนะของประเทศไทย ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีกับต่างประเทศ สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาฯ เกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี (มาตรา 16) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 17) และความร่วมมือทางวิชาการและวิทยาศาสตร์ (มาตรา 18)

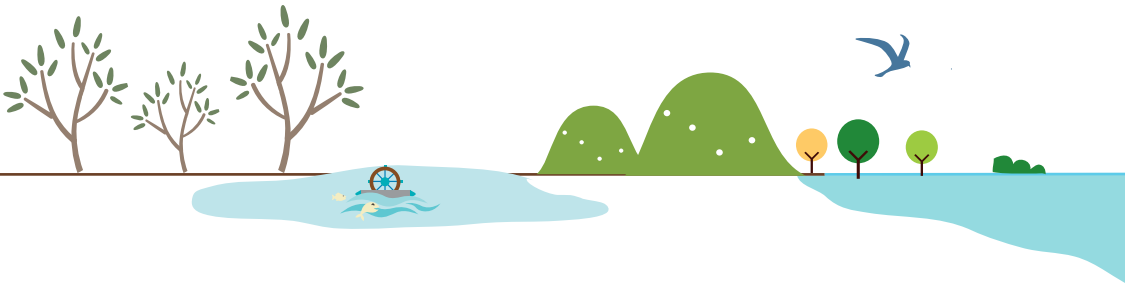

 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ได้ปรับปรุงแก้ไขมาจากพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ซึ่งยังคงมีการประกาศกำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อที่จะคุ้มครองถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพันธกรณีการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (มาตรา 8) ตลอดจนมีการประกาศกำหนดชนิดสัตว์ป่าสงวน ซึ่งเป็นสัตว์ป่าหายาก จำนวน 15 ชนิด (เดิม 9 ชนิด) รวมทั้งมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติให้ทันสมัยมากขึ้น

 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติอันโดดเด่น พิเศษเฉพาะหรืออันอาจถูกทำลายได้ง่าย เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องมีการจัดการโดยเฉพาะ และมีการคุ้มครองตามที่เหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องตามพันธกรณีเกี่ยวกับการจัดตั้งระบบพื้นที่คุ้มครองซึ่งต้องการมาตรการพิเศษ สำหรับอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (มาตรา 8) ยังให้จัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถใช้เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องตามพันธกรณีเกี่ยวกับทรัพยากรการเงิน (มาตรา 20)

 พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ส่งเสริมการปลูกสร้างสวนป่าในที่ดินของรัฐและเอกชน โดยรองรับและคุ้มครองสิทธิการทำไม้หวงห้ามในส่วนป่านั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพและให้มีการผลิตไม้เพื่อการพาณิชย์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (มาตรา 10) และการส่งเสริมแรงจูงใจ (มาตรา 11) ของอนุสัญญาฯ

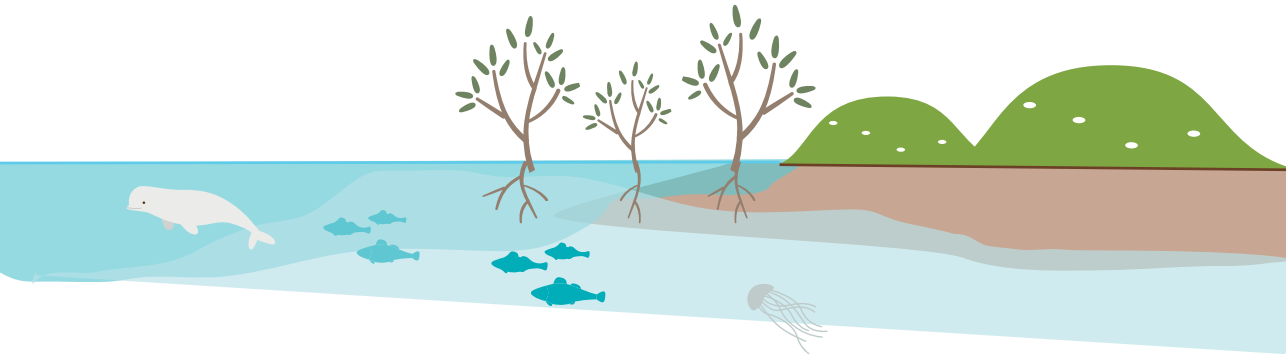

 พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ให้ความคุ้มครองแก่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า โดยกำหนดให้มีการขออนุญาตและทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ในกรณีที่เก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชนั้นหรือส่วนใดของพันธุ์พืชไปใช้เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง และวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของอนุสัญญาฯ เกี่ยวกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ (มาตรา 15)

 มติคณะรัฐมนตรี เรื่องแผนแม่บทการจัดการปะการังของประเทศไทย 3 มีนาคม 2535 กำหนดให้มีแผนแม่บทการจัดการปะการังของประเทศไทย ซึ่งแบ่งเป็นเขตการใช้ประโยชน์ในแนวปะการัง 3 เขต พร้อมมาตรการในแต่ละเขต ได้แก่ เขตอนุรักษ์ เขตท่องเที่ยวธรรมชาติ และเขตการดูแลของท้องถิ่น เพื่อช่วยให้สามารถดำเนินการตามพันธกรณีเกี่ยวกับการประสานการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เข้ากับแผนงานโปรแกรมและนโยบายระหว่างหน่วยงาน (มาตรา 6) การจำแนกและระบุทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์ (มาตรา 7) การอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (มาตรา 8) การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (มาตรา 10)

 มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการยกเลิกการให้สัมปทานทำไม้ในเขตป่าไม้ชายเลน 19 พฤศจิกายน 2539 การยกเลิกการให้สัมปทานทำไม้ในเขตป่าไม้ชายเลน และกำหนดเป็นมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนสอดคล้องกับพันธกรณี เพื่อให้เข้ากับแผนงานโปรแกรมและนโยบายระหว่างหน่วยงาน (มาตรา 6) การจำแนกและระบุทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์ (มาตรา 7) การอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (มาตรา 8) การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (มาตรา 10)

นอกจากนี้ ยังมีมีความความตกลงระหว่างประเทศในเรื่องการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญในการปฏิบัติระหว่างกัน ได้แก่

 อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD) อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention Biological Diversity: CBD) หรือเรียกกันย่อๆ ว่า อนุสัญญา CBD มีจุดมุ่งหมายเพื่ออนุรักษ์พันธุกรรม ชนิดพันธุ์และระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน โดยที่มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 ประการคือ เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

 อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Convention) เป็นอนุสัญญาที่มีความสำคัญระหว่างประเทศโดยเฉพาะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกน้ำ หรืออนุสัญญาแรมซาร์ เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาล ซึ่งกำหนดกรอบการทำงานสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และยับยั้งการสูญหายของพื้นที่ชุ่มน้ำในโลก โดยสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ควบคุมดูแลการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ โดยมีสำนักเลขาธิการ (The Secretariat of Ramsar Bureau) ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารที่เป็นอิสระ ประกอบด้วยทีมงานผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารตั้งอยู่ที่เดียวกันกับสำนักงานสหพันธ์นานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (IUCN) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

นอกจากนี้ ยังกฎหมายของประเทศไทยที่อยู่ระหว่างการยกร่างสำหรับเป็นหลักหรือเป็นแนวทาง รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย และกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามด้วย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในอนาคต ได้แก่

 (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ... เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ การอนุรักษ์ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์และการแบ่งปันผลประโยชน์ในความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดสมดุลในระบบนิเวศ และเกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืนและให้เกิดความปลอดภัยทางชีวภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 26 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

 (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ... ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าอย่างยั่งยืน โดยรับรองประเพณีและวิธีการที่ชุมชนใช้ในการอนุรักษ์ใช้ประโยชน์และพัฒนาทรัพยากรป่า ซึ่งมีผลสืบเนื่องถึงความร่วมมือในการรักษาระบบนิเวศธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ลดการทำลายป่า พื้นฟูสภาพป่า และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น สอดคล้องตามพันธกรณีเกี่ยวกับการสงวนรักษาและดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (มาตรา 8)

6.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

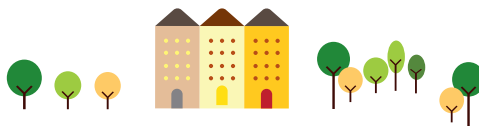
สำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถจำแนกเป็น 5 ภาคส่วน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันไปตามภารกิจ ดังนี้

1) หน่วยงานรัฐ

หน่วยงานรัฐมีบทบาทในการจัดทำนโยบาย แผน มาตรการและกฎระเบียบ และดำเนินการให้เกิดการอนุรักษ์ปกป้องคุ้มครอง ป่าพันธุ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ได้แก่ หน่วยงานสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรน้ำ กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นต้น หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมการข้าว เป็นต้น

2) สถาบันการศึกษา

สถาบันศึกษามีบทบาทในการศึกษาวิจัย จัดการ ศึกษาโดยบูรณาการ จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถาบันการศึกษา ได้แก่ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) องค์กรพัฒนาเอกชน

องค์กรพัฒนาเอกชนมีบทบาทในการประสานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน หรือกลุ่มต่างๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ได้แก่ มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย มูลนิธิริรักษ์ไทย และมูลนิธิสืบนาคะเสถียร และมูลนิธิสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ประเทศไทย) เป็นต้น

4) ภาคเอกชน

ภาคเอกชนมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และสร้างความตระหนัก ตลอดจนการให้ความรู้ให้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด

5) องค์กรระหว่างประเทศ

องค์กรระหว่างประเทศมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ด้วยความรู้ประสบการณ์ และทรัพยากร เพื่อการทำงานด้านการอนุรักษ์ให้ครอบคลุมทุกระดับภูมิภาค และเพื่อปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ได้แก่ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) สหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (IUCN) และกองทุนสัตว์ป่าโลก (WWF)

หน่วยงานรัฐ

www.dla.go.th

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน ประสานจัดทำ และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่น วางระบบติดตามและประเมิน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของ อปท. ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

ที่ตั้ง: ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2241 9000 โทรสาร 0 2241 9019

www.onep.go.th

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยประสานกลางระดับชาติภายใต้พิธีสารคาร์ตาเฮน่าว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ และเป็นหน่วยงานกลางศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ

ที่ตั้ง: 60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 เขตพญาไท กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2265 6500

www.dnp.go.th

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สงวน คุ้มครองและดูแลรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศด้วยการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาวิจัยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ รวมทั้งประสานการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ และหน่วยงานงานของ สผ.

ที่ตั้ง: 61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2561 0777

www.forest.go.th

กรมป่าไม้ รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้คงอยู่ บริหารจัดการป่าเป็นระบบ พื้นที่ป่าไม้เชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วม วิจัย และพัฒนาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และมีกลุ่มงานความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ เพื่อรองรับภารกิจของกรมป่าไม้ พันธกิจของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความมั่นคงด้านฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศป่าไม้

ที่ตั้ง: 61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2561 4292 ถึง 3

www.dmcr.go.th

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อนุรักษ์ พื้นที่ฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะพื้นที่ดินชายทะเล ป่าชายเลน แนวปะการัง หญ้าทะเล และสัตว์ทะเล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลและเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน

ที่ตั้ง: ศูนย์ราชการฯ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2141 1300

www.dwr.go.th

กรมทรัพยากรน้ำ บูรณาการความร่วมมือจัดการทรัพยากรน้ำแบบเป็นระบบ ขับเคลื่อนองค์กรเครือข่ายลุ่มน้ำ อนุรักษ์ พื้นที่ฟู เพิ่มประสิทธิภาพรักษาสมดุลระบบนิเวศแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ พัฒนาองค์ความรู้ ระบบข้อมูล มาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระบบเตือนภัย ตลอดจนการพัฒนาาระบบน้ำอุปโภคบริโภค

ที่ตั้ง: 80/3 ถนนพระรามที่ 6 ซอย 34 เขตพญาไท กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2271 6000

www.pcd.go.th

กรมควบคุมมลพิษ จัดทำนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการควบคุมมลพิษ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนคุณภาพสิ่งแวดล้อม ติดตาม ตรวจสอบ และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการฟื้นฟูอันตรายจากมลพิษ ประเมินความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการจัดการมลพิษ

ที่ตั้ง: 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน พญาไท กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 02 298 2000

www.deqp.go.th

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้ และสร้างความยั่งยืนให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านการพัฒนาพลเมือง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล และยั่งยืน รวมทั้งเป็นศูนย์ป้องกันไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย

ที่ตั้ง: 49 พระราม 6 ถนนพญาไท กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2278 8400 ถึง 19

www.md.go.th

กรมเจ้าท่า สร้างความปลอดภัยทางน้ำ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทางน้ำ ป้องกันและปราบปรามการลักลอบทิ้งของเสียในแหล่งน้ำสาธารณะ และทะเลภายในน่านน้ำไทย

ที่ตั้ง: 1278 ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2233 1311 ถึง 8

www.bedo.or.th

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการพัฒนา อนุรักษ์ เผยแพร่องค์ความรู้และให้บริการ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาของชุมชนในท้องถิ่นอย่างมีระบบและยั่งยืน ตลอดจนการมี ศูนย์กลางติดตามประสานการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ที่ตั้ง: ศูนย์ราชการฯ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2141 7800

www.fisheries.go.th

กรมประมง พัฒนาคุณภาพการผลิตและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำตลอดห่วงโซ่ ให้ได้มาตรฐานของไทยและสากล กำกับและควบคุมทรัพยากรสัตว์น้ำ ให้มีผลผลิตใช้อย่างยั่งยืนและคงความหลากหลาย การมีส่วนร่วมของชาวประมง รวมทั้งพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ที่ต่อยอดงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่า

ที่ตั้ง: 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2562 0600 ถึง 15

www.doa.go.th

กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตร กำกับดูแลมาตรฐานระบบการผลิตและผลิตภัณฑ์พืช และปัจจัยการผลิต พัฒนาระบบตรวจรับรองสินค้าการเกษตรด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับ อนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช แมลง และจุลินทรีย์

ที่ตั้ง: 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2579 0151

www.doae.go.th

กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธการ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้และศึกษา วิจัยพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร และบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการผลิต และจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด ให้บริการทางการเกษตรตามสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร

ที่ตั้ง: 2143/1 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2579 0121 ถึง 27

www.dld.go.th

กรมปศุสัตว์ รับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์และวัตถุดิบด้านการปศุสัตว์ ระบบการผลิตปศุสัตว์และสินค้าปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์ และบริหารจัดการการประสานความร่วมมืออนุรักษ์พันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพด้านการปศุสัตว์ และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ที่ตั้ง: 69/1 ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2649 4444

www.ldd.go.th

กรมพัฒนาที่ดิน ศึกษาสำรวจ วิเคราะห์และวิจัยดินและที่ดิน เพื่อกำหนดนโยบาย และวางแผนการใช้ที่ดิน ตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับดิน น้ำ พืช ปุ๋ย และอื่นๆ ถ่ายทอดผลการศึกษาและให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรอนุรักษ์ดินและน้ำ สร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการผลิต

ที่ตั้ง: 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2562 5100

www.rethailand.go.th

กรมการข้าว ให้การฝึกอบรมการอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าว เสริมสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรพันธุ์ข้าว แหล่งพันธุกรรมข้าวป่าและความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มมากขึ้น

ที่ตั้ง: 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2561 2370

วว•TISTR

www.tistr.or.th

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ ตอบสนองการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยกกระดับความสามารถอุตสาหกรรมและวิสาหกิจชุมชน ผลักดันให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ที่ตั้ง: 35 หมู่ 3 เทคโนโลยีธานี ถนนเลียบคลองห้า ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2577 9000

www.biotec.or.th

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ วิจัยด้านพันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและวิศวกรรม การพัฒนาบุคลากร การถ่ายทอดเทคโนโลยี และเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีชีวภาพ

ที่ตั้ง: 113 ซอยคลองหลวง 17 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2564 6700

www.trf.or.th

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สร้างองค์ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ผ่านการสนับสนุนทุนวิจัย และบริหารจัดการความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นสำหรับการแก้ปัญหาให้แก่สังคม ผลักดันการใช้ประโยชน์จากการวิจัยด้านเกษตร อุตสาหกรรม บริการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ที่ตั้ง: ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 02 278 8200

www.qsbg.org

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ สร้างองค์ความรู้ด้านอนุรักษ์พันธุ์ไม้และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการเรียนของประชาชน ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเผยแพร่และสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ที่ตั้ง: 100 หมู่ 9 ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ติดต่อ: โทรศัพท์ 05 384 1234

www.nsm.or.th

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ สถานที่จัดแสดงนิทรรศการและกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ที่เป็นการสื่อสารความรู้ความเข้าใจสาระทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้โดยง่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อาทิ อาคารแสดงความหลากหลายทางชีวภาพ แบ่งเป็นอาณาจักรของแบคทีเรีย เห็ดรา พืช วิวัฒนาการของชีวิต ฯลฯ

ที่ตั้ง: เทคโนโลยี ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ติดต่อ: โทรศัพท์ 02 577 9999

www.zoothailand.org

องค์การสวนสัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สนับสนุนการดำรงพันธุ์สัตว์ป่าและการนำคืนสู่ธรรมชาติ ดูแลสัตว์ป่านอกถิ่นอาศัยด้านสุขภาพ ภายภาพ และการบริหารจัดการ จัดแสดงพันธุ์สัตว์เพื่อการนันทนาการ สร้างการมีส่วนร่วมรณรงค์ฟื้นฟู อนุรักษ์ชีวิตสัตว์ป่า

ที่ตั้ง: 71 ถนนพระราม 5 แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2282 7111 ถึง 3

www.fio.co.th

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ปลูกสร้างสวนป่า ค้ำครองรักษาป่าไม้และบูรณาการป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ วิจัยค้นคว้า ทดลองเกี่ยวกับผลผลิตและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม้ เผยแพร่ความรู้ ปลูกฝังทัศนคติและความสำนึกในการคุ้มครองดูแลรักษาพัฒนาทรัพยากรป่าไม้

ที่ตั้ง: 76 ถนนราชดำเนินนอก แขวงวัดโสมนัส

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2282 3243 ถึง 7

สถาบันการศึกษา

www.chula.ac.th

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสริมสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างนวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และศูนย์กลางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ที่ตั้ง: 254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2215 3555

www.pnru.ac.th

ศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นหน่วยวิจัยการอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรับงานด้านบริการวิชาการสู่ท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาในระดับท้องถิ่นที่ยั่งยืนตามแนวพระราชปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกระจายเป็นศูนย์การวิจัยอยู่ใน 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และกาญจนบุรี ภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เชียงราย ลำปาง พิบูลสงครามภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุดรธานี และมหาสารคาม ภาคใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

ที่ตั้ง: เลขที่ 9 แจ้จวนนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2544 8456

www.cmu.ac.th

ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีสถานะเป็นโครงการวิจัยหนึ่งในคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาประเด็นปัญหาการพัฒนา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพ

ที่ตั้ง: 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 5394 1000

www.psu.ac.th

สถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งคาบสมุทรไทย เป็นหน่วยงานที่มีการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับพืช และสัตว์ รวมทั้งห้องปฏิบัติการและเครื่องมือในการศึกษาวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะถูกบันทึกไว้เป็นฐานข้อมูลของความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งเครือข่ายทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพสามารถเข้าใช้บริการทางด้านข้อมูลร่วมกันได้

ที่ตั้ง: 15 ถนนกาญจนวนิชย์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 7428 2000

องค์กรพัฒนาเอกชน

www.tdri.or.th

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย วิจัยเชิงนโยบาย สร้างเครือข่าย งานการวิจัยระหว่างสถาบันและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ผลงานวิจัยต่อการกำหนดนโยบายของประเทศ สนับสนุนการกำหนดนโยบาย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้เป็นนโยบายที่เอื้อต่อการเติบโตอย่างยั่งยืน

ที่ตั้ง: 565 ซอยรามคำแหง 39 เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2718 5460

www.tei.or.th

มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ ทิศทางของประเทศด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนางค์ความรู้ นวัตกรรม และมาตรฐานสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างศักยภาพภาคส่วนต่างๆ เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่ตั้ง: 16/151 เมืองทองธานี ถนนบอนด์สตรีท ตำบลบางพูด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2503 3333

www.seub.orth

มูลนิธิสืบภาคเสถียร ดำเนินกิจกรรมเพื่อการปกป้องป่าผืนใหญ่ และแหล่งธรรมชาติ สร้างและทำงานร่วมกับเครือข่ายในการอนุรักษ์ ใฝ่ระวังกฎหมาย นโยบาย โครงการที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของผืนป่า ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก สื่อสารข่าวสาร และสร้างกลไกการมีส่วนร่วมและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศในผืนป่าตะวันตก

ที่ตั้ง: 140 ถนนติวานนท์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2580 4381

www.greenworld.or.th

มูลนิธิโลกสีเขียว ริเริ่มสร้างกระบวนการ “นักสืบสิ่งแวดล้อม” อย่างง่ายมุ่งหวังให้ประชาชนทั่วไปสามารถสำรวจและรู้จักสภาพธรรมชาติสิ่งมีชีวิตใกล้ตัวเพื่อให้เกิดความตระหนักในการดูแลและเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

ที่ตั้ง: 2 ซอยสุขุมวิท 43 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2662 5766

มูลนิธิชีววิถี
BIOTHAI FOUNDATION
www.biothai.net

มูลนิธิชีววิถี สนับสนุนบทบาทและความเข้มแข็งของเกษตรกร ชุมชนท้องถิ่น และเครือข่ายภาคประชาชน ในการอนุรักษ์ พันธุ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรชีวภาพ

ที่ตั้ง: 3/12 สวนชีววิถี ซอยบางอ้อ 2 ถนนไทรมา หมู่ 6 ตำบลไทรมา อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2985 3838

www.bcst.or.th

สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนกและธรรมชาติ มีบทบาทและดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์นกและธรรมชาติในประเทศไทย ด้วยความร่วมมือกับองค์กรด้านการอนุรักษ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เผยแพร่แลกเปลี่ยนให้ความรู้แก่สมาชิกองค์กร และผู้สนใจทั่วไป

ที่ตั้ง: 221 หมู่ 2 ซอยงามวงศ์วาน 27 ตำบลบางเขน อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2588 2277

www.thaiwetlands.org

มูลนิธิพื้นที่ชุ่มน้ำไทย เสริมสร้างการรับรู้และเข้าใจถึงคุณค่าความสำคัญ
ของพื้นที่ชุ่มน้ำอันเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางระบบนิเวศ ให้การ
ศึกษาแก่ เยาวชน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และสร้างความร่วมมือให้เกิด
ขึ้นระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นในการ
วางแผนบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

ที่ตั้ง: 15/10 หมู่ 4 ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอในเมืองสมุทรสงคราม
จังหวัดสมุทรสงคราม 7500

www.agrinature.or.th

มูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ ส่งเสริมการผลิตอาหารไร้สารพิษ ปราศจาก
สารเคมี ผักออร์แกนิก ศึกษาค้นคว้า วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ การเพาะ
เลี้ยงสัตว์น้ำ ปศุสัตว์ พลังงาน การแพทย์เภสัชกรรม และการจัดการให้
ชุมชนพึ่งตนเองพึ่งพาอาศัยกันตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง

ที่ตั้ง: 114 ซอย บี 12 หมู่บ้านสัมมากร สะพานสูง กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2729 4456

www.sathai.org

มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน สถาบันเกษตรกรรมยั่งยืน พัฒนาความคิด
ความรู้เกษตรกรรมยั่งยืนร่วมกับองค์กรชาวบ้าน บนฐานการแก้ไขปัญหา
ของเกษตรกรและชุมชน นำพาไปสู่การพึ่งตนเอง ประสานเชื่อมโยง
จัดการความรู้ สร้างพื้นที่ทางสังคมให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและ
ภาคีที่ร่วมขบวนการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยการเผยแพร่
แนวคิด และอุดมการณ์เกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคมไทย

ที่ตั้ง: 912 ซอยงามวงศ์วาน 31 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2591 1195 ถึง 6

www.raksthai.org

มูลนิธิรักษ์ไทย ส่งเสริมการจัดการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ
การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

ที่ตั้ง: 185 ซอยประดิพัทธ์ 6 ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2265 6888

www.envcorpthai.com

มูลนิธิกองทุนเพื่อสิ่งแวดล้อมไทย จัดกองทุนเพื่อการอนุรักษ์ พัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกจิตสำนึก สร้างหลักสูตร
สิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับเยาวชน เผยแพร่ข่าวสารสิ่งแวดล้อมแก่
สาธารณชนและสร้างความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
และช่วยเหลือเร่งด่วนแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ที่ตั้ง: ตลาดพร้าว 71 ซอยนาคนิวาส 48 ถนนนาคนิวาส
เขตตลาดพร้าว กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2542 4283

www.feedthailand.org

มูลนิธิสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ประเทศไทย)
คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กำกับดูแลและ
สนับสนุนส่งเสริมศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลาย
แห่งในประเทศไทย และดำเนินงานโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมหลายโครงการ

ที่ตั้ง: 2549/54 อาคารพหลโยธิน พาร์ค เพลส ถนนพหลโยธิน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2942 7687, 0 2942 7697

www.thainamthip.co.th

บริษัท ไทยน้ำทิพย์ จำกัด นอร์ธปาร์ค ส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมเพื่อ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม ผ่านการดำเนินงานโครงการ รัักษ์น้ำ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำชุมชนในพื้นที่ที่ โคคา-โคลา ใช้น้ำในการผลิตเครื่องดื่ม

ที่ตั้ง: 214 หมู่ 5 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงทุ่งสองห้อง หลักสี่ กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2794 9999

www.pttplc.com

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ส่งเสริมความรู้ สร้างความเข้าใจ องค์ความรู้ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ธรรมชาติ ผ่านโครงการ กิจกรรมของสถาบันลูกโลกสีเขียว และพิจารณาผลกระทบต่อความ หลากหลายทางชีวภาพในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินธุรกิจ ตลอดสายโซ่อุปทาน แสดงเจตจำนงด้านการจัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพ ของกลุ่ม ปตท.

ที่ตั้ง: 555 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2537 4000

www.egco.com

บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ดำเนินการใช้ทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพและมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนสนับสนุน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและฟื้นป่าต้นน้ำลำธารที่สำคัญของประเทศให้ เกิดความยั่งยืนผ่านการดำเนินงานของมูลนิธิไทยรักษ์ป่า

ที่ตั้ง: 222 อาคารเอ็กโก 14,15 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2998 5000

RATCH

www.ratch.co.th

บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ดำเนินการผลิตไฟฟ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชนโดยรอบ มีบทบาทในชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

ที่ตั้ง: 8/8 หมู่ที่ 2 งามวงศ์วาน ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2794 9999

www.scg.com

5 บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) มุ่งมั่นสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม ควบคู่กับการดูแล ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ผ่านการดำเนินงานโครงการ SCG รักน้ำ เพื่ออนาคตตามแนวพระราชดำริด้วยการสร้างฝายชะลอน้ำ ร่วมกันแก้ปัญหา น้ำขาดแคลน น้ำท่วม และน้ำเสีย

ที่ตั้ง: 1 ถนนปูนซิเมนต์ไทย บางซื่อ กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2586 3333, 0 2586 4444

www.chevron-thailand.com

บริษัท เชฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด สนับสนุนและช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่น อาทิ การเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนด้านการพัฒนาการศึกษาของไทย การให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนไทย การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย กิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และกิจกรรมการกุศลเพื่อการพัฒนาสังคมด้านต่างๆ

ที่ตั้ง: 19 อาคาร 3 ไทยพาณิชย์ ปาร์คพลาซ่า ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2545 5555

www.undp.org

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (ประเทศไทย) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงและการเชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ด้วยความรู้ประสบการณ์ และทรัพยากร เพิ่มประสิทธิภาพของการสนับสนุนของระบบสหประชาชาติ กับไทยและประเทศอื่นในภูมิภาค โครงการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานครอบคลุมมิติสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ อาทิ โครงการ BIOFIN เป็นความร่วมมือระดับโลกเพื่อรับมือกับความท้าทายด้านการลงทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างบูรณาการ

ที่ตั้ง: อาคารสหประชาชาติ ชั้น 12 ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2304 9100

www.iucn.org/asia/thailand

สหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ สนับสนุนส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจให้สังคมทั่วโลกให้ร่วมกันสงวนไว้ซึ่งความสมบูรณ์และความหลากหลายของธรรมชาติ และการรับประกันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใดๆ ให้เป็นไปอย่างเที่ยงธรรมและรักษาสภาพเชิงนิเวศไว้ได้

ที่ตั้ง: 63 สุขุมวิท 39 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2662 4029 โทรสาร 0 2662 4387

www.wwf.or.th

องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (WWF ประเทศไทย) สร้างความร่วมมือและทำงานด้านอนุรักษ์ครอบคลุมระดับภูมิภาคที่มีเขตภูมินิเวศหลัก อนุรักษ์ชนิดพันธุ์ที่อยู่ในสถานภาพเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ อนุรักษ์ระบบนิเวศที่สำคัญและมีความเปราะบาง ลดผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญกับกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา

ที่ตั้ง: 92/2 ซอยพหลโยธิน 5 (ราชครู) ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2619 8534 ถึง 37

GREENPEACE

www.greenpeace.org

กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สำนักงานประเทศไทย) องค์กรนานาชาติที่ความสำคัญในการรณรงค์เพื่อสิ่งแวดล้อม ปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ ป้องกันมลภาวะ และการไม่ใช้ความรุนแรง

ที่ตั้ง: 1371 ดิวกะแคปิตอล ชั้น G ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ

ติดต่อ: โทรศัพท์ 0 2357 1921

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

กระทรวงมหาดไทย, 2559. กรอบการประสานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2558 (เพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559). เอกสารประกอบการซักซ้อมแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-256). 2560

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มปป. คู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นบนฐานความต้องการของชุมชนสำหรับบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแกนนำตำบล. เอกสารประกอบการอบรมฯ, มปป.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2552. ความหมายของความหลากหลายทางชีวภาพ. Clearing House Mechanism. ออนไลน์ http://chm-thai.onep.go.th/chm/cbd_definition.html. 22 เมษายน 2561.

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์กรมมหาชน), 2560. ความหลากหลายทางชีวภาพประเทศไทย โครงการศึกษาเชิงลึกโอกาสทางเศรษฐกิจของทรัพยากรชีวภาพ กรณีศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เอกสารเผยแพร่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, มปป.

องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ, ม.ป.ป. นิยามความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity). ออนไลน์ www.iucn.org/sites/dev/files/content/19 ตุลาคม 2561

คณะผู้จัดทำคู่มือ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.สมโภชน์ ศรีโกสามาตร

ให้คำปรึกษาทางวิชาการและร่วมพัฒนาตัวชี้วัด
ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น

ดร.จุฑามาศ สุคนธปฏิภาค

สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ และ
ร่วมพัฒนาตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพ
ในท้องถิ่น

นางสาวเบญจมาศ โชติทอง

ให้คำปรึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดความหลากหลาย
ทางชีวภาพในท้องถิ่น และการพัฒนาคู่มือ

ดร.ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ

ให้คำปรึกษาทางวิชาการด้านอำนาจหน้าที่
ของ อปท. และการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อมูลและเรียบเรียง

นางสาววิลาวรรณ น้อยภา

นางสาวกมลรัตน์ โพธิ์

นางสาวพวงผกา ขาวกระโทก

นางสาวนาตยา พงษ์ธานี

นายกัมพล ทิพย์รักษา

นายธนพล เพชรมะลิ

นางสาวธนรัตน์ ธนวัฒน์

นางสาววาสิฐิ์ แก้วจุลลา

นายชัชสกล ธนาดิลก

